

RED DE PLANTEN VAN EUROPA

PLANTA EUROPA
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

CBD

**CONVENTION ON
BIOLOGICAL
DIVERSITY**

Distr.
GENERAL

UNEP/CBD/COP/6/INF/22
28 February 2002

ORIGINAL: ENGLISH

**CONFERENCE OF THE PARTIES TO THE CONVENTION
ON BIOLOGICAL DIVERSITY**

Sixth meeting

The Hague, 7-19 April 2002

Item 17.3 of the provisional agenda*

GLOBAL PLANT CONSERVATION STRATEGY

European Plant Conservation Strategy

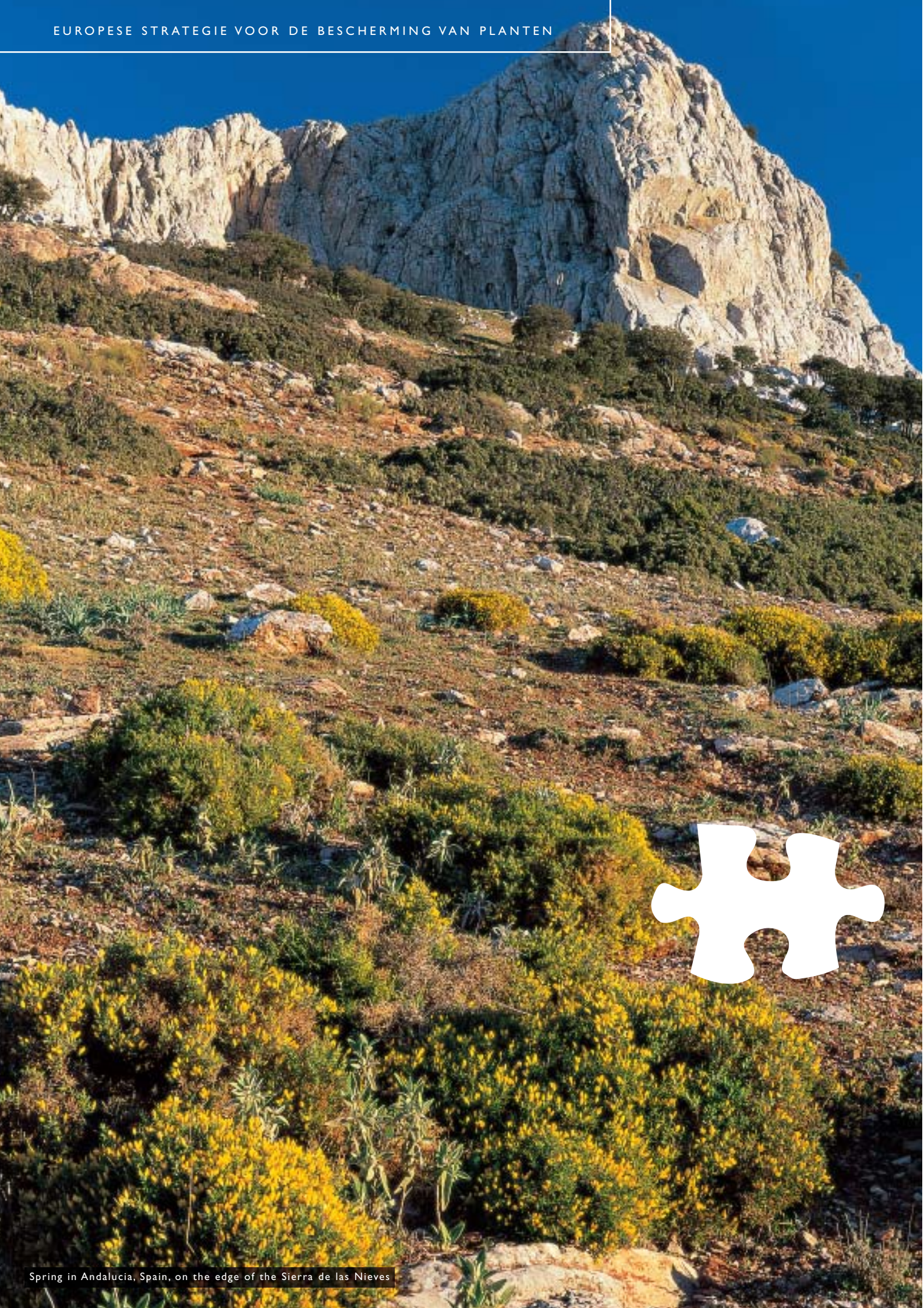
Note by the Executive Secretary

1. The Conference of the Parties, at its fifth meeting, decided to consider, at its sixth meeting, the establishment of a Global Strategy for Plant Conservation. At its seventh meeting, the Subsidiary Body for Scientific, Technical and Technological Advice, in its recommendation VII/8, recognized regional initiatives such as the European Plant Conservation Strategy developed by the Council of Europe and Planta Europa as valuable contributions to global plant conservation. Accordingly, the Executive Secretary is pleased to circulate herewith, for the information of participants in the sixth meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity, the European Plant Conservation Strategy, prepared by the Council of Europe and Planta Europa.

2. The document is being circulated in the form and language in which it was received by the Secretariat.

* UNEP/CBD/COP/6/1 and Corr.1/Rev.1.

/...

Dankwoord

Deze gezamenlijke strategie van de Raad van Europa en Planta Europa voor de bescherming van de Europese planten is ontwikkeld op de derde conferentie van Planta Europa voor de bescherming van wilde planten, gehouden 23-28 juni 2001 in Průhonice in de Republiek Tsjechië. In het bijzonder bedanken we degenen die deze conferentie mogelijk hebben gemaakt: Christoph Imboden (hoofdorganisator), Colin Bibby, Anne Harley, Martin Harper, Mira Mileva, Anna Kalinowska, Elizabeth Radford, Johan Samuelsson, Susanne Schmitt, Michael Scott en Bert van den Wollenberg evenals alle 159 afgevaardigden uit 38 landen die hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de strategie.

De strategie is geredigeerd door Jane Smart, Christoph Imboden, Martin Harper en Elizabeth Radford. Hugh Synge heeft de Europese actiepunten voor de lange termijn voorbereid. De verdere redactie is gedaan door een redactieteam met Eladio Fernandez-Galiano, Jan-Willem Sneep, Adran Darby en Tessa Hetherington. De strategie is gebaseerd op bijdragen van de afgevaardigden op de derde conferentie van Planta Europa, de Europese vergadering van experts ter voorbereiding van de SBSTTA/VII, het Permanent comité van de Conventie van Bern en verschillende Europese natuurbeschermingsorganisaties die na de conferentie werden geraadpleegd.

Het Planta Europa Netwerk en Plantlife zijn de volgende organisaties erkentelijk voor financiële en/of technische steun van: het Tsjechisch agentschap voor natuur- en landschapsbescherming AOPK ČR, BirdLife International, het Bulgarian Swiss Biodiversity Programme,

de Raad van Europa, het Tsjechische ministerie van milieu, het Britse ministerie voor milieu, voeding en plattelandszaken DEFRA*, English Nature, Euro + Med Plantbase, het Finse ministerie voor milieu, de commissie voor soortenbehoud van de Internationale unie voor natuurbehoud en behoud van natuurlijke bronnen (IUCN), het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer (Nederland), Plantlife, de Zweedse koninklijke academie voor landbouw en bosbouw, de Royal Society for the Protection of Birds (RSPB), Scottish Natural Heritage en de Zweedse unit voor informatie over soorten aan de Zweedse landbouwuniversiteit.

Commentaar op deze strategie dient te worden gericht aan:
Elizabeth Radford
Planta Europa Secretariat Plantlife
21 Elizabeth Street, London SW1V 9RP
Groot-Brittannië
Tel +44 20 7808 0106
Fax +44 20 7730 8377
E-mail liz.radford@plantlife.org.uk

Planta Europa

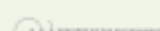
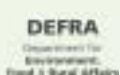
Planta Europa is een zich ontwikkelend netwerk van (gouvernementele en non-gouvernementele) organisaties die zich inzetten voor de bescherming van planten in Europa. De primaire taak van dit netwerk is de bescherming van de Europese wilde planten, zowel de hogere als de lagere, en hun habitats. Bij Plantlife International is het secretariaat van Planta Europa ondergebracht. Website: www.plantaeuropa.org

Raad van Europa

De Raad van Europa is een internationale organisatie met de volgende doelen:

- de bescherming van mensenrechten, pluralistische democratie en de rechtsstaat
- bevordering van het bewustzijn en stimulering van de ontwikkeling van Europa's culturele identiteit en verscheidenheid
- het zoeken van oplossingen voor problemen waarmee de Europese maatschappij is geconfronteerd (o.a. discriminatie van minderheden, xenofobie, intolerantie, milieubescherming, klonen van mensen, AIDS, drugs, georganiseerde criminaliteit)
- het bijdragen aan de versterking van de democratische stabiliteit in Europa door steun aan een hervorming van politiek, wetgeving en constitutioneel recht.

Elke Europese staat kan lid worden van de Raad van Europa mits hij de beginselen van de rechtsstaat aanvaardt en de mensenrechten en de fundamentele vrijheden garandeert voor iedereen die onder zijn jurisdictie valt. Website: www.coe.int

INHOUD

NIGEL HICKS/WOODFALL WILD IMAGES

Epiphytic ferns growing at the base of a Giant Banyan tree, Jianfengling Nature Reserve, Hainan Island, China

Pagina 8-11

Steunbetuigingen voor de strategie

Dr. Jan Plesnik,
Voorzitter van de SBSTTA, Adviseur van het Planta Europa netwerk,
Plv. directeur van de Tsjechische agentschap voor natuur- en landschapsbescherming (AOPK CR, Praag).

Dhr. Bendik Rugaas,
Directeur-Generaal van het Directoraat voor

Educatie, Cultuur en Erfgoed, Jeugd en Sport, Raad van Europa.

Dr. Torleif Ingelög,
President van Planta Europa, Directeur van de Zweedse eenheid voor informatie over soorten.

Prof. dr. Margarita Clemente,
Europees vertegenwoordiger, CITES –commissie voor planten

HRH Prince of Wales

Pagina 12-13

De Europese strategie voor de bescherming van planten

Dr. Jane Smart,
Directeur Plantlife International

Pagina 14-15

Waarom plantenbescherming noodzakelijk is

Pagina 16-17

Het begrijpen en in kaart brengen van de diversiteit aan plantensoorten

Pagina 18-29

Het beschermen van de diversiteit aan plantensoorten

Pagina 32-33

Het bevorderen van kennis en bewustwording over de diversiteit aan plantensoorten

Pagina 34-35

Het opbouwen van capaciteit voor de bescherming van de diversiteit aan plantensoorten

Pagina 36-39

Bijlage 1
Beleid en regelgeving voor de instandhouding van plantensoorten

Bijlage 2
Werkprincipes
Planta Europa

Bijlage 3
Afkortingen

Bijlage 4
Organisaties, vertegenwoordigd op de derde Conferentie van Planta Europa, Tsjechische Republiek

Steunbetuigingen voor de strategie

Tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties zal worden gezien hoe een mondiale strategie voor de bescherming van planten kan worden opgezet (Besluit VI/10) om een halt toe te roepen aan het onacceptabele verlies aan diversiteit aan planten.

Het document van Planta Europa en de Raad van Europa dat er nu ligt, is opgesteld als bijdrage aan en onderdeel van de voorgestelde mondiale strategie voor de bescherming van planten, ingediend voor de zesde zitting van de Conference of the Parties (UNEP/CBD/COP/6/12/ADD3). Het is opgesteld tijdens de derde Europese conferentie van Planta Europa over de bescherming van wilde planten, die in juni 2001 in Průhonice, Tsjechië, is gehouden en bestaat uit beleidslijnen voor de lange termijn en een aantal duidelijke streefdoelen voor de middellange termijn, die tot stand zijn gekomen in een proces van inspraak. Het document is na de SBSTTA 7 verder uitgewerkt.

Als één van de afgevaardigden die op de conferentie aanwezig waren, kan ik verzekeren dat de 159 afgevaardigden uit 138 Europese landen uitzonderlijk hard hebben gewerkt om de doelen te formuleren.

Ik vraag de partijen die het biodiversiteitsverdrag hebben ondertekend en op de zesde zitting van de Conference of Parties aanwezig waren met klem er nota van te nemen dat de geformuleerde doelen helder, realistisch en meetbaar zijn en dat zij zich als partner van Planta Europa hebben verplicht voor de implementatie van deze doelen te zorgen. Het is de bedoeling dat de strategie wordt geïmplementeerd met bestaande initiatieven en overlappenden daarmee worden vermeden.

Daarom beveel ik de Europese strategie voor de bescherming van planten aan aan de zesde zitting van de Conference of the Parties.

Dr. Jan Plesnik,
Voorzitter van de SBSTTA,
Adviseur van het Planta Europa netwerk,
Plv. directeur van de Tsjechische agentschap
voor natuur- en landschapsbescherming
(AOPK CR, Praag).

De krachten bundelen voor plantenbescherming

Waar zijn alle bloemen toch gebleven? In de laatste decennia hebben de intensivering van de landbouw, de uitbreiding van steden en de ingrijpende verandering van natuurlijke habitats een zware tol geëist van de Europese flora. We hebben veel van de verscheidenheid en de kleur van het landschap verloren en veel plantensoorten van ons continent zijn met uitsterven bedreigd. De Raad van Europa reageerde eind jaren zeventig op het verlies van de biodiversiteit van planten door het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 1982 (Conventie van Bern) aan te nemen. Op het ogenblik geldt dat voor 39 Europese staten en de Europese gemeenschap. Het verdrag is een Europees forum geworden voor de discussie over problemen met betrekking tot de bescherming van planten op internationaal niveau en een kader voor positieve actie. Maar de immense en nobele taak voor de Europese flora te zorgen, kunnen regeringen alleen niet volbrengen. Om de inspanningen daarvoor te laten slagen, moeten ook botanische tuinen, wetenschappelijke instellingen, non-gouvernementele organisaties en andere geïnteresseerde spelers zoals bosbouwers en boeren daarin te worden betrokken. Dat is de reden waarom de Raad van Europa de krachten heeft gebundeld met Planta Europa om gezamenlijk deze veel omvattende "Europese strategie voor de bescherming van planten" op te stellen met het doel een halt toe te roepen aan het verlies aan diversiteit aan planten in Europa. Deze strategie is deel van een veel ambitieuzer initiatief op mondiaal niveau in het kader van het Biodiversiteitsverdrag en ik nodig alle regeringen en geïnteresseerde organisaties uit om de aanbevelingen van het Permanent comité van de Conventie van Bern te volgen en deze strategie te steunen en op nationaal en Europees niveau te implementeren. De Europese flora heeft vele vrienden nodig en het moment is gekomen om de krachten te bundelen en, uitgaande van deze strategie, de acties van allen coördineren.

Dhr. Bendik Rugaas,
Directeur-Generaal van het Directoraat voor
Educatie, Cultuur en Erfgoed, Jeugd en Sport,
Raad van Europa.

Wat u nu in handen heeft, is het begin van een geweldige partnership tussen het Planta Europa netwerk en de Raad van Europa, een strategisch antwoord op de achteruitgang van de diversiteit aan wilde planten in Europa, een kader voor activiteiten om deze achteruitgang een halt toe te roepen en uiteindelijk een ontwikkeling in omgekeerde richting in gang te zetten.

De uitdaging om de vernietiging van de diversiteit aan planten in Europa een halt toe te roepen, is enorm. Deze uitdaging is nu niet minder groot dan zeven jaar geleden, toen een groep organisaties en personen bijeenkwam om het Planta Europa Netwerk te vormen. Ik ben trots te kunnen zeggen dat het netwerk gegroeid is en deze uitdaging aan kan. Deze strategie bewijst de inzet en de bereidheid van de Europese natuurbeschermers om Planta Europa actief te steunen en samen te werken om ervoor te zorgen dat zijn opdracht wordt gerealiseerd. Met de oprichting van het secretariaat van Planta Europa, het programma voor belangrijke gebieden voor de flora en de introductie van een officieel lidmaatschap is het nu evident dat Planta Europa steeds sterker wordt.

Bij onze inspanningen om het voortbestaan de wilde planten van Europa te verzekeren, staan echter nog steeds aan het begin van de weg. Deze strategie wijst ons een duidelijke koers door het moeilijke terrein dat voor ons ligt. De volgende stap voor Planta Europa is om met de hulp van de regeringen van de Raad van Europa te beginnen met de implementatie van de strategie en de uitvoering van enkele van de belangrijkste taken. Als de geest van de derde conferentie van Planta Europa doorwerkt in ons werk voor de bescherming van planten, zullen we naar mijn stellige overtuiging op onze volgende conferentie in 2004 in Valencia verdere significante vorderingen kunnen melden.

Dr. Torleif Ingelög,
President van Planta Europa
Directeur van de Zweedse eenheid voor
informatie over soorten.

De woorden van de grote Spaanse dichter Antonio Machado parafraserend: “Er is geen pad. Je baant gaandeweg je eigen pad.”

De doelen van de Europese strategie voor de bescherming van planten zijn helder en realistisch en ze zullen duidelijke steun geven aan de inspanningen op nationaal niveau voor de bescherming van alle wilde planten (zowel hogere als lagere) en hun habitats. Samen met de nationale inspanningen zal de implementatie van deze strategie een belangrijke bijdrage leveren aan de grote inspanning die nodig is om op mondiaal niveau de vernietiging van de diversiteit aan plantensoorten een halt toe te roepen.

Als Europees vertegenwoordiger van CITES zou ik de Europese landen willen aanmoedigen om samen op te lopen en op regionaal niveau een pad te banen om door onze inzet en onze samenwerking bij te dragen aan een mondiale strategie voor de bescherming van planten.

Prof. dr. Margarita Clemente,
Europees vertegenwoordiger,
CITES –commissie voor planten

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

Olive grove in the Peloponnese, Greece

Delegates at the 3rd Planta Europa conference, Průhonice, Czech Republic, June 2001, where the targets in this strategy were developed

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

ST. JAMES'S PALACE

I was most encouraged to learn of the Third Planta Europa conference taking place in Prague in June. The threats to our European plant biodiversity spread year by year. Insensitive agricultural and land use policies are putting ecosystems and species under increasing threats and so our plant flora disappears at an alarming and unacceptable rate.

I am enormously heartened to discover that a realistic Plant Conservation Strategy is to be developed, as part of an emerging global initiative, to attempt to stem these losses. Saving wild plants and their habitats in the places where they grow, accompanied by research into the most important areas for protection - all of this, and much more, needs to be done.

May I, therefore wish the hard-working delegates of Planta Europa all possible success with their work to determine a clear way forward. I look forward to hearing of your plans for the coming years and don't forget that future unborn generations will salute you if you succeed in this great challenge.

Handwritten signature

Decorative flourish

VISIE

Een wereld waarin men waarde hecht aan planten, nu en in de toekomst.

DOEL

Het verlies aan wilde plantensoorten in Europa een halt toe te roepen.

DE EUROPESE STRATEGIE VOOR DE BESCHERMING VAN PLANTEN

De Europese strategie voor de bescherming van planten is een gezamenlijk initiatief van de Raad van Europa en Planta Europa. De Europese strategie wordt erkend als bijdrage aan de mondiale strategie voor de bescherming van planten, die door de partijen van het Biodiversiteitsverdrag werd aangenomen (Besluit VI/9).

De mondiale strategie voor de bescherming van planten werd opgesteld als raamwerk voor acties op regionaal, nationaal en internationaal niveau. De streefdoelen in zowel de Europese als mondiale strategie draaien om vijf belangrijke doelstellingen:

- Het begrijpen en in kaart brengen van de diversiteit aan plantensoorten,
- Het behouden van de diversiteit aan plantensoorten
- Het duurzaam gebruik van de diversiteit aan plantensoorten
- Het bevorderen van voorlichting en bewustzijn van de diversiteit aan plantensoorten, en
- Het bevorderen van deskundigheid omtrent het behouden van de diversiteit aan plantensoorten.

Deels als antwoord op het besluit van de partijen van het Biodiversiteitsverdrag om te bezien hoe een mondiale strategie voor de bescherming van planten kon worden opgezet, hebben Planta Europa en de Raad van Europa hun derde Planta Europa Conferentie (juni

2001, Pruhonice, Tsjechië) gewijd aan het ontwikkelen van een strategie voor de bescherming van planten voor de Europese regio.

Tijdens die conferentie zijn er door delegaties uit 38 Europese landen streefdoelen ontwikkeld, die door Planta Europa en haar partners in 2007 moeten zijn bereikt. De doelen zijn helder, realistisch en meetbaar en voor elk van de doelen is een Planta Europa partner belast met de zorg voor de uitvoering. Andere organisaties kunnen de organisaties die aan de strategie bijdragen helpen bij het bereiken van deze streefdoelen.

De strategie bevat ook beleidsdoelen voor de lange termijn als aanvulling op de streefdoelen van Planta Europa. Anders dan de streefdoelen, die veelal door NGOs and technische organisaties zullen worden uitgevoerd, zijn de beleidsdoelen een zaak voor de regeringen van Europa.

Er is een visie en een doel ontwikkeld:

Visie

Een wereld waarin men waarde hecht aan planten, nu en in de toekomst.

Doel

Het verlies aan wilde plantensoorten in Europa een halt toe te roepen.

Na de Planta Europa Conferentie is de Europese strategie voor de bescherming van planten onderworpen aan een grote inspraakronde: de streefdoelen zijn aangescherpt en nieuwe partners hebben aangeboden mee te helpen bij de realisatie ervan. Voordat de Europese strategie door de partijen van het Biodiversiteitsverdrag werd erkend, is de conceptversie ervan in november 2001 aangeboden aan de SBSTTA, het subsidiaire orgaan voor wetenschappelijk, technisch en technologisch advies, waar hij goed ontvangen werd en als waardevolle bijdrage aan de mondiale strategie voor de bescherming van planten werd erkend.

In november 2001 werd de Europese strategie voor de bescherming van planten ook aan het Permanent Comité van de Conventie van Bern voorgelegd. Het Permanent Comité dat de Europese strategie als waardevolle bijdrage ziet aan de mondiale strategie voor de bescherming van planten deed de partijen van het Biodiversiteitsverdrag de volgende aanbeveling: nationale strategieën voor de bescherming van planten te formuleren en uit te voeren of te versterken, of ze als integraal onderdeel in nationale biodiversiteitsstrategieën te laten opnemen, met inachtneming van de Europese strategie voor de bescherming van planten als voorgelegd aan de SBSTTA 7. De Europese strategie voor de bescherming van planten werd besproken op de tweede

Ferns in the mountains of Sichuan Province, China

intergouvernementele conferentie 'Biodiversiteit in Europa' (Boedapest, februari 2002), waar hij werd erkend als 'goed voorbeeld van het uitvoeren van activiteiten op basis van het Biodiversiteitsverdrag, met name op het vlak van de mondiale strategie voor de bescherming van planten op regionaal niveau'.

Dit rapport beschrijft zowel de streefdoelen van de mondiale strategie voor de bescherming van planten als de streefdoelen voor de Europese strategie.

De Europese strategie draagt in belangrijke mate bij aan de uitvoering van de artikelen 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 17, en 18 van het Biodiversiteitsverdrag. Zij levert ook een bijdrage aan de Pan-Europese strategie voor biologische en landschappelijke diversiteit.

De Europese strategie voor de bescherming van planten wordt nu uitgegeven (UNEP/CBD/COP/6/INF/22) als bijdrage tot en onderdeel van de mondiale strategie voor de bescherming van planten die tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties is aangenomen.

Dr. Jane Smart,
Directeur Plantlife International

Resolutie van Planta Europa

De derde Europese conferentie van Planta Europa over de bescherming van wilde planten, die in juni 2001 in Pruhonice, Tsjechië, werd gehouden in het kader van de zesde zitting van de Conference of the Parties in april 2002:

1. Roept de Conference of the Parties op een mondiale strategie voor de bescherming van planten vast te stellen en een financieel mechanisme voor de uitvoering ervan;
2. Dringt er bij de Conference of the Parties op aan de Europese strategie voor de bescherming van planten van Planta Europa en de Raad van Europa te erkennen als onderdeel van en bijdrage tot de mondiale strategie voor de bescherming van planten;
3. Beveelt de uiteindelijke, gepubliceerde versie van de Europese strategie voor de bescherming van planten aan bij de zesde zitting van de Conference of the Parties.

WAAROM PLANTENBESCHERMING NOODZAKELIJK IS

Planten zijn de grondslag waar de rest van onze biodiversiteit van afhankelijk is. Planten bedekken het landoppervlak van de aarde als een dunne huid, die de energie van de zon absorbeert waardoor het levensweb van onze planeet kan bestaan. Ze voegen schoonheid toe het landschap, verschaffen ons voedsel en kleding, materiaal om mee te bouwen en ingrediënten voor medicijnen.

Zonder wilde planten zou het rijk der dieren op slag verdwijnen. Het is zelfs zo dat de systemen die ons leven in stand houden alleen kunnen blijven bestaan als wij de diversiteit van planten beschermen. Planten worden universeel gezien als een essentieel onderdeel van 's werelds biodiversiteit en van levensbelang voor de planeet.

In Europa groeien meer dan 12,500 soorten vaatplant (bloeiende planten, coniferen en varens, de omvangrijke flora van Turkije niet meegeteld), 1700 soorten mos, 2,500 soorten korstmoss en minstens 8000 paddestoelensoorten. De Europese flora is een van de meest bekende, hoewel zelfs hier onze kennis van het totaal aan biodiversiteit tekort schiet. De geografie en het klimaat in Europa zorgt voor een grote diversiteit aan habitats van bergtoppen tot kusten, met inbegrip van soortenrijke graslanden, vennen en bossen. Plekken in Europa waar de diversiteit aan planten het

grootst is, zijn de berggebieden rond de Middellandse en Zwarte Zee, en de flora van Spanje, Griekenland, Italië en Bulgarije en Turkije tellen de meeste inheemse soorten.

De Europese plantenwereld wordt al duizenden jaren door de mens vorm gegeven. Maar de afgelopen twee eeuwen van industrialisatie en ander grondgebruik hebben ervoor gezorgd dat de Europese planten nu beschouwd worden als de meest bedreigde soorten ter wereld: volgens de IUCN is 21% van de soorten vaatplant in Europa bedreigd, 50% van de 4,700 inheemse vaatplantsoorten in Europa wordt met uitsterven bedreigd en 64 soorten zijn er al uitgestorven. In sommige Europese landen wordt meer dan tweederde habitattypen beschouwd als bedreigd. Genetische erosie zorgt ook voor grootschalig verlies aan plantensoorten.

De belangrijkste factoren die hebben geleid tot dit grote verlies kunnen als volgt worden samengevat:

- De verwoesting van habitats
- Ander grondgebruik in de land- en bosbouw
- Economische activiteiten
- Het introduceren van uitheemse soorten die de inheemse soorten verdringen

Hoewel Europa een van de eerste gebieden was die de bescherming van wilde plantens-

soorten heeft aangepakt (de Raad van Europa heeft in de jaren 70 als eerste opdracht gegeven een lijst samen te stellen van bedreigde plantensoorten en die ook gepubliceerd) blijft de soortenrijkdom aan Europese planten achteruitgaan en krijgt de bescherming van planten nog steeds niet de aandacht die het verdient. De ernst van het probleem werd onderkend in de evaluatie van Dobris van het Europees Milieu Agentschap waarin staat dat op basis van de verwachte groei van economische activiteiten het tempo van het verlies aan biodiversiteit eerder zal toenemen dan stabiel blijft.

Het wordt ook onderkend dat in de natuurbescherming als geheel planten wat verwaarloosd worden. Maar het beschermen van de diversiteit van planten, die door het Biodiversiteitsverdrag op de agenda is geplaatst, heeft wel vruchten afgeworpen. Als primaire producenten en scheppers van habitatinfrastructuur voor tal van ecosystemen is het verdwijnen van zoveel soorten een groot probleem dat de wereldgemeenschap voor de enorme uitdaging zet om een halt toe te roepen aan het verlies aan plantendiversiteit.

Europa verschilt van andere regio's in de wereld door de belangrijke rol die de Europese Unie speelt. Alleen hier wordt het milieubeleid dat aan natuurbescherming ten grondslag ligt op internationaal en niet op nationaal niveau bepaald.

Met het ambitieuze Zesde Actieprogramma van de EU dat in juni 2001 door de Raad werd goedgekeurd moet het verlies aan biodiversiteit in 2010 tot staan zijn gebracht. Met dit actieprogramma worden vier sectorale actieplannen voor het behoud van biodiversiteit uitgevoerd, die door de Europese Commissie in maart 2001 zijn uitgebracht. Hiermee zet de Europese Gemeenschap zich om in het Biodiversiteitsverdrag uit te voeren. De voorgestelde mondiale strategie voor de bescherming van planten biedt een kader om

Key references

- European Commission (2001) Biodiversity Actions Plans in the areas of Conservation of Natural Resources, Agriculture, Fisheries and Development and Economic Cooperation. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament
- Stanners, D. and Bordeau, P. (eds) (1995) Europe's Environment - The Dobříš Assessment. European Environment Agency, EEA Copenhagen.
- Van Opstal, A.J.F.M. et al. (2000) Endemic and characteristic plant species in Europe. Part I Northern Europe. EC-LNV, CBS and Alterra. Landbouw, natuurbeheer en visserij, Wageningen.

Springtime in Greece. A carpet of peacock anemones sit beneath blossoming wild pear.

bestaande plantbeschermingsinitiatieven met elkaar in overeenstemming te brengen. Een Europese strategie is belangrijk omdat:

- De Europese Unie een van de partijen is van het Biodiversiteitsverdrag;
- De Raad van Europa een samenwerkingsverdrag heeft met de partijen van het Biodiversiteitsverdrag;
- De Conventie van Bern van de Raad van Europa een baanbrekend natuurbeschermingsverdrag is geweest;
- 55 staten de Pan-Europese Biologische en Landschapsdiversiteitsstrategie hebben ondertekend;
- Europese regeringen ongeveer 13% van hun grond aan Natura 2000 ter beschikking hebben gesteld;
- Het ontwikkelen van grensoverschrijdende acties wordt aangemoedigd;
- De samenwerking tussen nationale en internationale plantenbeschermingsinitiatieven wordt bevorderd;
- Het netwerk van Planta Europa steeds belangrijker wordt voor de bescherming van planten binnen Europa.

DAVID WOODFALL/WOODFALL WILD IMAGES

Intensification of agriculture has led to a huge loss of biodiversity and the collapse of small farms such as in Extremadura, Spain.

I. HET BEGRIJPEN EN IN KAART BRENGEN VAN DE DIVERSITEIT AAN PLANTENSOORTEN

Om de voortgaande teloorgang van de diversiteit aan plantensoorten tot stilstand te brengen is een goed begrip van de Europese flora een eerste vereiste. Dit betekent dat er een volledige lijst moet komen waarop onze wilde planten staan vermeld en beschreven, alsook de hoeveelheid waarin ze voorkomen en dat elke verandering in verspreiding en status moet worden bijgehouden.

Tot voor kort was men vooral gericht op het in kaart brengen van zeldzame soorten die met uitsterven werden bedreigd: soorten waarvan verspreidingsgebied en aantal beperkt waren. Tegenwoordig hebben bijna alle Europese landen een nationale lijst van bedreigde soorten. De eerste lijst van bedreigde planten in Europa, waarop alleen vaatplanten voorkwamen, wordt nu met geld van de EU gedurende een project van 3 jaar, herzien. Deze lijst is hard nodig om te zien welke planten bij bescherming prioriteit moeten krijgen. Dit soort lijsten is ook nodig voor korstmossen, paddestoelen en algen (de Rode Lijst van Europese vaatplanten werd in 1995 gepubliceerd).

Nu wordt ingezien dat als we de aandacht alleen richten op de zeldzaamste soorten we een onvolledig beeld krijgen van de achteruitgang in biodiversiteit. De teruggang in aantallen of verspreidingsgebieden van een groot aantal andere soorten die in grotere aantallen en wijder verbreid voorkomen geeft evengoed een beeld van het verlies aan biodiversiteit als het toenemend aantal bedreigde soorten. Dit treft vooral de planten die in bepaalde bedreigde habitattypen voorkomen zoals de heidevelden in het noorden van Europa en de alpenweiden in midden Europa.

Er is daarom in de laatste tien jaar een nieuwe benadering van biodiversiteitsbescherming ontwikkeld. Nu worden gebieden die erg belangrijk zijn voor de diversiteit van verschillende taxonomische groepen aangewezen en in kaart gebracht. BirdLife International heeft een dergelijk regionaal en mondiaal programma voor vogels op touw gezet, voor Europa is het al bijna compleet. Dit heeft zijn waarde wel bewezen in de planning voor het behoud van biodiversiteit. Op mondiaal niveau zijn centra van plantendi-

versiteit of 'hotspots' voor planten aangewezen. Om op regionale en geografische schaal informatie te verkrijgen die geschikt is voor het plannen en uitvoeren van concrete acties is er een programma gestart waarmee Important Plant Areas (IPAs) kunnen worden aangewezen. De drie doelen van het Europese IPA-programma zijn: het binnen elke biogeografische zone aanwijzen van de belangrijkste plaatsen voor de bescherming van planten met behulp van gestandaardiseerde en numerieke gegevens; het bevorderen van het besef dat het belangrijk en noodzakelijk is deze zones te beschermen; en het bevorderen van acties die leiden tot de directe bescherming van deze zones en financiering daarvan.

Om veranderingen in plantendiversiteit te herkennen en te begrijpen is het essentieel dat de verspreiding en status van planten wordt bijgehouden. Om dit te bevorderen moet er worden samengewerkt en moeten er bepaalde indicatoren worden gebruikt. Daartoe is er binnen de Pan-Europese strategie voor biologische en landschappelijke diversiteit een raamwerk ontwikkeld: het EBMI-F (European Biodiversity Monitoring and Indicator Framework). Een voorstel om dit raamwerk uit te voeren zal tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties worden besproken.

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties

- Er wordt een breed toegankelijke lijst opgesteld van bekende plantensoorten als eerste stap naar een complete mondiale flora;

- Er wordt een voorlopige inventarisatie gemaakt van de mate waarin alle bekende plantensoorten, op nationaal, regionaal en internationaal niveau, worden beschermd;
- Er worden op basis van onderzoek en ervaring in de praktijk modellen en protocollen ontwikkeld voor de bescherming van planten en het duurzaam gebruik ervan.

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn

- E1 Er worden programma's ontwikkeld voor het bijhouden van nationale Rode Lijsten voor vaatplanten om de 4 tot 6 jaar en het voorbereiden van nationale lijsten van bedreigde vaatplanten, korstmossen en grote paddestoelen;
- E2 Nationale lijsten maken gebruik van dezelfde categorieën als die in de Rode Lijst van de IUCN uit 1994 om de mate van bedreiging van afzonderlijke soorten aan te geven (wat niet wegneemt dat ook aanvullende nationale categorieën kunnen worden gehanteerd);
- E3 Bilaterale acties worden op touw gezet tussen buurlanden om de taxonomische groepen op hun lijsten te harmoniseren en elkaar te helpen waar dat nodig is;
- E4 Waar nodig wordt hulp van buitenaf geboden om de bovengenoemde 3 punten tot stand te brengen, speciaal in de landen in midden en oost Europa;
- E5 Rapporten worden opgesteld over de acties van partijen die de Conventie van Bern hebben ondertekend met betrekking tot de planten die in de Conventie worden genoemd en hun verspreidingsgebied;
- E6 De status wordt bijgehouden van de bedreigde planten die in bijlage II van de Habitrichtlijn staan;
- E7 Internationale hulp wordt geboden bij het aanwijzen van IPAs, speciaal in de landen in midden en oost Europa;
- E8 In elk land worden botanische verenigingen of nationale plantinstituten aangemoedigd plantenatlassen op te stellen van alle, of

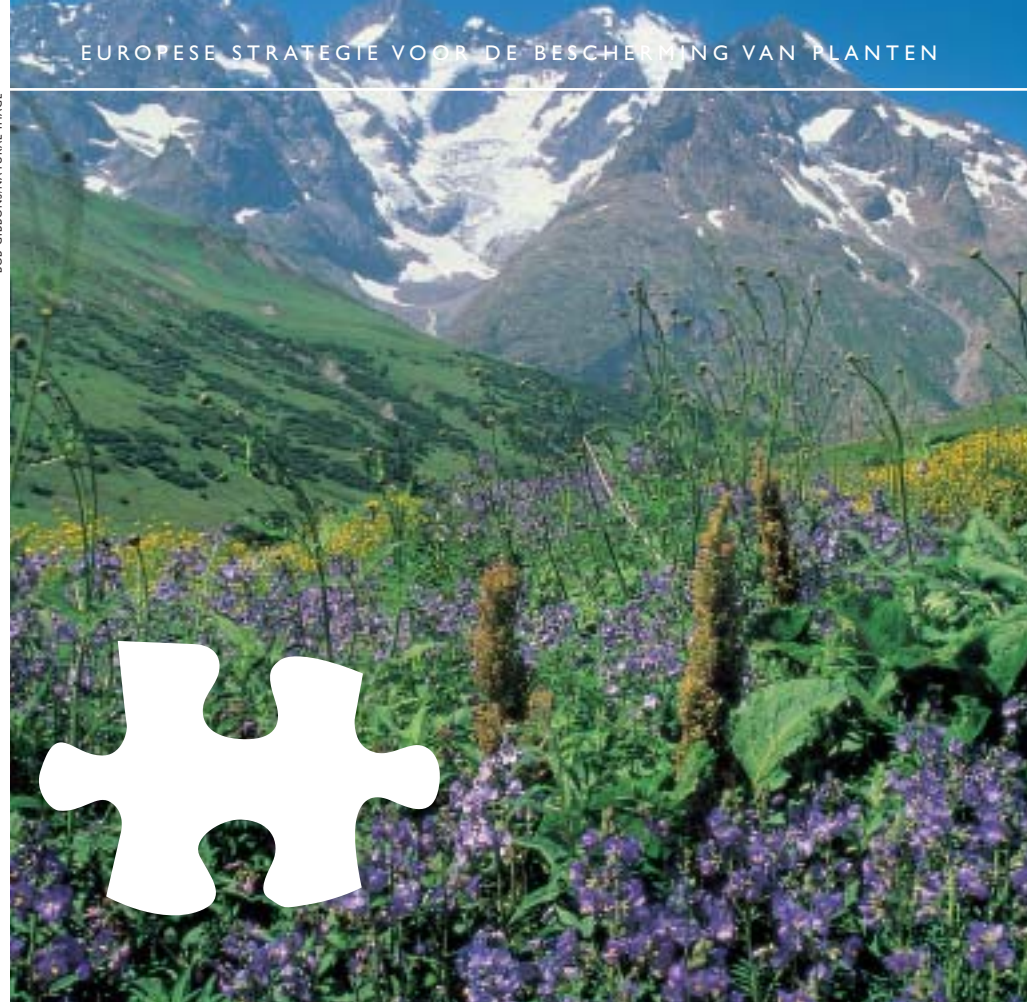
Key references

- European Committee for the Conservation of Bryophytes (1995) Red Data Book of European Bryophytes. ECCB, Trondheim.
- Grimitt, R.F.A. and Jones, T.A. (1989) Important Bird Areas in Europe. International Council for Bird Preservation (Text publication 9), Cambridge UK.
- IUCN SSC Threatened Plants Committee (1977) List of Rare, Threatened and Endemic Plants in Europe. Nature and Environment Series 14. Council of Europe, Strasbourg, France.
- Palmer, M. and Smart, J. (2001) Important Plant Areas in Europe. Guidelines for the selection of Important Plant Areas in Europe. Plantlife, UK.
- Walter, K.S. and Gillett, H.J. (eds.) (1998) 1997 IUCN Red List of Threatened Plants. World Conservation Union, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.
- WWF and IUCN (1994) Centres of plant diversity - A guide and strategy for their conservation. Vol. I Europe, Africa, South West Asia. IUCN Publications Unit, Cambridge, UK.

een klein aantal soorten, waarmee de teruggang van wilde planten in kaart wordt gebracht en trends zichtbaar worden;

- E9 Roze lijsten worden overwogen voor soorten die net niet onder de categorie bedreigde soorten vallen, waarmee een extra categorie wordt toegevoegd;
- E10 Natuurbeschermingsorganisaties worden geholpen bij het opbouwen van vrijwilligersnetwerken ter ondersteuning van onderzoeks- en monitoringsprogramma's voor wilde planten (zoals bv akkerplanten aan de randen van percelen).

Identification of Important Plant Areas is vital to ensure that areas of importance such as the Ecrins National Park, France are conserved.

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

		Onder leiding van	Bijdragen van
I.1	Er wordt een werklĳst opgesteld van alle bekende Europese plantensoorten (cryptogammen en paddestoelen inclusief) 2004 Er komt een prioriteitenlijst met groepen die taxonomisch opnieuw moeten worden bekeken	Euro+med ECCB ECCF	IAL Universiteit van Bratislava
I.2	Er wordt een Europese Rode Lĳst gepubliceerd met vaatplanten, een gereviseerde Lĳst voor bryophyten en een voorlopige Rode Lĳst voor mossen, grote paddestoelen en andere geselecteerde groepen	Europese groepen van plantenspecialisten van de IUCN, ECCF, ECCB	IAL Euro+med
I.3	Er wordt een handleiding op het internet gezet van uitgeteste soorten- en habitat monitoringsprotocollen voor wetenschappers en natuurwetenschappers 2004 Er wordt een lĳst aangelegd van nationale monitoringsprogramma's en op het web gezet	EEA	ECCF ECCB IAL
I.4	Eerste editie van de IPA-inventarisatie klaar 2002 Werkend secretariaat en regionale/plaatselijke knooppunten opgezet 2002 Nationale studies over human resources en kennisbronnen afgerond Vanaf 2002 jaarlijkse nieuwsbrief wordt gepubliceerd 2002 Chatroom op het web gaat van start 2003 voorlopige handleiding voor het aanwijzen van IPAs opgesteld 2004 eerste versie van nationale lĳsten opgesteld voor alle Europese landen klaar 2004 Er komt een IPA workshop tijdens het vierde congres van Planta Europa 2004 Voorlopige handleiding voor het aanwijzen van IPAs herzien 2007 IPA-inventarisatie klaar voor alle Europese landen	Plantlife International	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag (NL)
I.5	Er wordt een studie gedaan naar de effectiviteit van de IPA benadering 2003 Er komt een handleiding voor IPA evaluatie- en monitoring 2003 Nationale overzichten worden gemaakt van bedreigingen voor IPAs (met aanbevelingen)	Plantlife International	
I.6	Gegevens over alle gebieden die zijn aangewezen als belangrijk voor de bescherming van planten worden in de gezamenlijke database (CDDA) gezet	ETC/NPB	Raad van Europa UNEP WCMC
I.7	In minstens vier biogeografische gebieden wordt de effectiviteit onderzocht van de 'verbeterde indicatoren voor biodiversiteit' voor duurzaam bosbeheer		
I.8	Een centraal webadres en list server worden opgezet en bijgehouden voor de uitwisseling van informatie over Europese Rode Lĳstprojecten	VIM	
I.9	Er wordt een lĳst op het web gezet van bedreigde Europese soorten die zich in ex situ collecties bevinden	BGCI	Eurogard

2. HET BESCHERMEN VAN DE DIVERSITEIT AAN PLANTENSOORTEN

Beschermingsactiviteiten moeten zich richten op soorten en habitats die er de grootste behoefte aan hebben. De activiteiten zullen een mengeling zijn van beleid, wettelijke mechanismen en specifieke praktische maatregelen. In het bijzonder zullen er beschermingskaders moeten worden ontwikkeld voor:

- Het herstel van bedreigde soorten;
- Het terugdraaien van de negatieve invloeden van intensieve land- en bosbouw;
- Het voorkomen van de verwoesting van habitats en zorgen voor passend habitatmanagement;
- Het aanpakken van milieuvervuiling, waaronder vervuiling van water;
- Het bestrijden van het ecologisch gevaar veroorzaakt door de invasie van uitheemse soorten.

Het herstel van bedreigde soorten

Hoewel er in Europa de laatste jaren maar weinig soorten echt uitgestorven zijn, zijn er vele waarvan de populatie of het verspreidingsgebied behoorlijk is uitgedund, wat de noodzaak voor een veelomvattende actie voor hun herstel bijzonder urgent maakt.

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

Aangemoedigd door het Biodiversiteitsverdrag hebben een aantal landen streefdoelen opgesteld voor het herstel van veel van hun bedreigde soorten en worden er herstelplannen uitgevoerd. Andere landen hebben de infrastructuur om bedreigde soorten te redden, maar dat zijn uitzonderingen. De belangrijkste elementen van een herstelplan zijn onderzoek, praktische actie en advies.

Het Biodiversiteitsverdrag legt de nadruk op het belang van *in situ* bescherming voor de bescherming van de biodiversiteit op lange termijn maar erkent ook het belang van *ex situ* bescherming.

Orchis pauciflora

Ex situ bescherming zorgt ervoor dat wilde soorten niet uitsterven, dat er materiaal is voor herintroductie, veredeling en duurzaam gebruik en voor voorlichting en onderzoek. Zo zijn er onder meer zaad- en genenbanken, *in vitro* genenbanken voor in het veld en stuifmeelbanken.

Coördinerende organen voor *ex situ* bescherming zijn de International Plant Genetic Resources Institute (IPGRI), Botanic Gardens Conservation International (BGCI) en de International Association of Botanic Gardens (IABG)

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de *Conference of the Parties*

- 60 procent van alle bedreigde plantensoorten krijgt *in situ* bescherming;
- 60 procent van alle bedreigde plantensoorten wordt in breed toegankelijke *ex situ* collecties ondergebracht, bij voorkeur in het land van herkomst, en 10 procent daarvan wordt in herstel- en restauratieprogramma's opgenomen;

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn

- E11 Er worden herstelprogramma's voor bedreigde plantensoorten voorbereid en uitgevoerd, waarbij de planten genoemd in bijlage I van de Conventie van Bern en bijlage IIb van de Habitatrichtlijn voorrang krijgen;
- E12 Alle Europese bedreigde planten en hun genetisch bronmateriaal krijgen doeltreffende *ex situ* bescherming in de landen van herkomst binnen een redelijke termijn.

Key references

- Council of Europe (1999) Action plan for *Cypripedium calceolus* in Europe (No. 100).
- Wyse Jackson, P.S. and Sutherland, L.A. (2000) International Agenda for Botanic Gardens in Conservation. Botanic Gardens Conservation International, U.K.

Scrub clearance for Plantlife's *Back from the Brink* species recovery programme, helping to sustain populations of threatened plant species.

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

		Onder leiding van	Bijdragen van
2.1	In 15 Europese landen worden nationale programma's onder de aandacht gebracht waarmee soorten die niet op een Rode Lijst staan maar sterk in aantal teruglopen, of soorten die in herstelprogramma's zijn opgenomen, al naar gelang, in kaart worden gebracht en gevolgd	IUCN ERO	Nationale leden van Planta Europa Euro+med
2.2	In de relevante landen worden herstelprogramma's ontwikkeld en uitgevoerd voor 50 planten van allerlei soort die prioriteit hebben en uitgekozen zijn op basis van de Europese Rode Lijsten en lijsten van sterk in aantal achteruitgaande maar verspreide soorten (zie streefpunt 2.1) 2004 lijst van soorten met prioriteit die geschikt zijn voor herstelprogramma's is opgesteld	Partijen onder de Conventie van Bern	Euro+med Nationale leden van Planta Europa
2.3	Prestigieuze, grensoverschrijdende, gezamenlijke projecten voor het herstel van minstens vijf soorten die prioriteit hebben, hebben de uitvoeringsfase bereikt	English Nature	
2.4	Sporenbank wordt opgezet voor pteridophyten 2004 Technische protocollen ontwikkeld	Botanische tuinen van Edinburgh	Botanische tuinen van Kew
2.5	80% van de genetische diversiteit van 50% van de soorten die op regionaal en nationaal niveau worden bedreigd, worden opgeslagen in genenbanken (naar prioriteit) 2004 inventarisatie van plantengroepen die in Europese kernplasmacollecties worden bewaard met daarbij aangegeven de aanwezige lacunes	ECP/GR EUFORGEN BGCI	IPGRI Botanische tuinen van Kew
2.6	Minstens 12 bryophytensoorten met prioriteit worden onder ex situ bescherming gebracht en een methodologie daarvoor internationaal onder de aandacht gebracht	Botanische tuinen van Kew	
2.7	Een handleiding met richtlijnen en case studies van de beste praktijk voor geïntegreerde in situ en ex situ beschermingsprogramma's wordt op het internet gezet	Federation de Conservatoire Botanique, France	IUCN SSC Plantlife
2.8	ex situ beschermingsprotocollen worden opgesteld voor alle groepen vaatplanten, korstmossen en paddestoelen	ECP/GR EUFORGEN BGCI	IPGRI

Het terugdraaien van de negatieve invloeden van intensieve land- en bosbouw;

60% van de grond in Europa is landbouwgrond. Het blijkt dat moderne landbouwpraktijken schadelijk zijn voor de natuur in het algemeen en plantendiversiteit in het bijzonder, waarbij de grootste schade wordt aangericht in noordwest Europa. Daar zijn op sommige plaatsen wilde planten praktisch uitgeroeid en talloze zeldzame habitats verwoest.

We zien vooral in akkerbouwgebieden over heel Europa dat bloemen sterk in aantal en soorten achteruit zijn gegaan. Daarom is minder intensief bewerkt land, waar vaak nog met traditionele methoden wordt gewerkt, van intrinsieke waarde voor hersteldoelinden.

De Gemeenschappelijke Landbouwpolitiek van de EU (GLB) is een sturende factor in de landbouw en de invloed ervan is in vele lidstaten merkbaar. Vooral nu de EU gaat uitbreiden wordt de roep om hervorming van het GLB luider. Subsidies moeten niet langer gaan naar productie, maar naar milieuvriendelijke landbouwpraktijken.

De bescherming van economisch belangrijke gewassen.

De genetische diversiteit in gewassen en andere nuttige plantensoorten is de basis zijn voor het verbeteren van een duurzame landbouw, die ervoor moet zorgen dat er voldoende genetische diversiteit blijft bestaan om tegemoet te komen aan de groeiende en veranderende behoeften van de mens.

De Europese flora herbergt de verwanten van een breed scala aan economisch belangrijke gewassen, vooral groenten, boomvruchten,

wingerds en granen. Deze planten vormen een rijke bron van wilde, inheemse genen, een belangrijke bron van genetische variatie, die de gewasveredeling goede diensten kan bewijzen. Er is ook een grote verscheidenheid aan bomen voor de bosbouw. Deze verscheidenheid aan traditionele landrassen en oude soorten is nu sterk teruggedrongen omdat ze vervangen is door moderne, uniforme variëteiten.

Europese regels hebben het aantal variëteiten van een gewas dat verkocht mag worden aan banden gelegd, wat veel schade heeft veroorzaakt. De diversiteit aan belangrijke groenterrassen is daardoor flink teruggelopen. Het IPGRI (International Plant Genetic Resources Institute) en twee Europese netwerkprogramma's brengen op dit moment de taxonomische en genetische diversiteit in kaart van de wilde verwanten van Europese gewassen en ontwikkelen methodes om die diversiteit te behouden.

De bescherming van de genetische diversiteit van planten wordt ook erkend als doelstelling van internationaal belang: meer dan 150 landen hebben het mondiale actieplan voor het behoud en duurzaam gebruik van genetisch plantenmateriaal voor voedsel en landbouw uit 1996 aangenomen. In november 2001 werd een internationaal verdrag over genetisch plantenmateriaal aangenomen als kader voor de bescherming en uitwisseling van het kiemplasma van planten en de ontwikkeling van passende procedures voor het delen van het profijt ervan.

Bosbouw

Ongeveer 46% van de Europese grond is met bos bedekt. Het merendeel daarvan is eeuwenlang onder beheer geweest wat vaak tot uniformiteit in leeftijd en structuur heeft geleid. De hoeveelheid bos is per land erg verschillend maar neemt wel toe. Waar arme grond wordt verlaten krijgen struikgewas en jonge bomen de overhand bovendien wordt er steeds meer natuurlijke generatie toegestaan. Maar grote delen bos worden nog steeds aangeplant.

Natuurbossen bestaan alleen nog in Scandinavië en zuidoost Europa en zijn sterk gefragmentariseerd. Zij zijn voor planten van het grootste belang; onderzoek naar bospaddestoelen in Estland geeft aan dat in inheemse bossen die niet beheerd worden wel vijf keer zoveel soorten voorkomen als in bossen die om commerciële redenen worden beheerd.

De Statement of Forest Principles die op de milieuconferentie in Rio de Janeiro werd aangenomen benadrukte dat de bossen in het noorden op duurzame wijze moeten worden beheerd. De MCPFE (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) stelde op de tweede ministeriele conferentie in Helsinki in 1993 een definitie vast voor duurzaam bosbeheer in Europa. Op de derde ministeriele conferentie in Lissabon werd een Pan-Europees werkprogramma goedgekeurd, van 1997 tot 2000, voor de bescherming en verbetering van de biologische en landschappelijke diversiteit in bos ecosystemen. De ministeriele conferenties dienen als leidraad voor de bescherming en het duurzaam beheer van bossen in Europa.

Key references

- FAO Global Plan of Action for the Conservation and Sustainable Utilization of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture
<<http://icppgr.ecoport.org/gpatoc.htm>>
- UNCED (1992) Report of the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, 3-14 June 1992) Annex III Non-legally binding authoritative statement of principles for a global consensus on the management, conservation and sustainable development of all types of forests. (The Statement of Forest Principles)

Traditional grazing regimes encourage wild plant biodiversity whilst maintaining rural economies, for example in the Kiskülségi National Park, Hungary

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties

- Minstens 60 procent van de productiegrond wordt beheerd in overeenstemming met de uitgangspunten voor de bescherming van plantendiversiteit;
- 70 procent van de genetische diversiteit van gewassen en andere plantensoorten van sociaal-economisch belang worden behouden alsook de daarmee samenhangende plaatselijke kennis;

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn

- E13 Landen binnen de EU blijven het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid hervormen om landbouwpraktijken te steunen, die de achteruitgang in de biodiversiteit van wilde planten op het platteland een halt toeroepen en terugdraaien;
- E14 Derde en accessielanden vermijden intensieve landbouw en zorgen voor het behoud van milieuvriendelijke praktijken.

Hervormingen van het landbouwbeleid die wilde planten ten goede komen zijn onder meer:

- Het ombuigen van de subsidiestromen van productie naar milieuvriendelijk beheer;
- Het stellen van milieuvoorwaarden aan productiesubsidies;
- Het terugbrengen van het pesticidgebruik;
- Het introduceren van gedurfde en innovatieve oplossingen voor traditioneel bewerkt land dat verlaten dreigt te worden;
- Het herstellen van de natuurlijke rivierhabitats door bochten en uiterwaarden te herstellen en zo de kanalisatie terug te draaien;
- Het herstellen en waar nodig de ontwikkeling van plantrijke habitats op land waar de bescherming van biodiversiteit samen kan gaan met hoofdgebruik (bv bermen langs auto- en spoorwegen, dorpsbrinken en rivieroeveren);

- Het inzetten van regelingen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer om beheerders te stimuleren wilde akkerplanten toe te laten op perceelsranden;
- Het uitbreiden van de biologische landbouw;
- Het inzetten van maatregelen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer in gebieden van botanisch belang;
- Het meer gebruik maken op nationaal niveau van de Agenda 2000 maatregelen, zoals hectaretoeslagen, agrarisch natuur- en landschapsbeheer en beleid voor de probleemgebieden;

E15 In forums over landbouwbeleid wordt grotere betrokkenheid van botanisten en natuurbeschermers aangemoedigd;

E16 Er wordt een geïntegreerd plan opgesteld en uitgevoerd voor het behoud van de genetische bronnen van wilde en gecultiveerde planten in Europa;

E17 Nationaal bosbouwbeleid wordt steeds opnieuw herzien om de afspraken van de ministeriele conferenties verder uit te voeren;

E18 Belangrijke bosbouwpraktijken waar wilde planten baat bij hebben zijn o.a.:

Het blijven streven naar minder intensief bosbeheer;

Het niet omhakken van dode bomen, waar mogelijk, in het belang van paddestoelen;

Het waar mogelijk gebruiken van inheemse soorten bij nieuwe aanplantingen;

Ervoor te zorgen dat er geen bos wordt aangeplant in gebieden van grote botanische waarde;

Ervoor te zorgen dat bosbeheerders goed begeleid en opgeleid worden in de uitgangspunten en praktijken van duurzaam bosbeheer;

Ervoor te zorgen dat in het beheer van productiebossen in beschermde gebieden rekening wordt gehouden met de biodiversiteit; Het verwijderen van schadelijke bosaanplant in beschermde gebieden of gebieden van grote botanische waarde;

E19 natuurlijke bossen die nog niet beschermd zijn en semi-natuurlijk bossen zoals die waar kaalkap nooit heeft plaatsgevonden, maar die duurzaam worden beheerd, worden beschermd.

The moss *Meesia longiseta* once present in many of the former *Sphagnum* mires in northern Europe is now restricted to part of the boreal zone due to cultivation, drainage and eutrophication of its habitats

TOMAS HALLINGBÄCK

DAVID WOODFALL/WOODFALL WILD IMAGES

A healthy forest with dead and regenerating trees in the Bialowrze National Park, Poland, providing important habitats for fungi and invertebrates

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

	Onder leiding van	Bijdragen van
2.9 In alle Europese landen worden de voordelen van plantenbescherming van effectieve plattelandsontwikkelingsplannen (waaronder agrarisch natuur- en landschapsbeheer) en andere relevante natuurbeschermingsprogramma's naar voren gebracht 2003 er wordt een vergelijkend Europees onderzoek gedaan naar de positieve en negatieve effecten van agrarisch natuur- en landschapsbeheer 2003 er wordt bekeken in hoeverre het ontwikkelen van effectieve indicatoren haalbaar is	IUCN ERO	Nationale leden van Planta Europa BirdLife International
2.10 Er wordt een beheersplan opgesteld voor minstens vijf bedreigde soorten van wilde Europese gewassen in een beschermd natuurgebied in vijf of meer Europese landen 2003 Europese fondsen zijn hiervoor beschikbaar 2003 er wordt een database opgezet van wilde Europese gewassen en de daaraan verwante rassen die via het web kan worden geraadpleegd 2005 er worden methodes ontwikkeld om beheersplannen te ontwerpen en uit te voeren	ECP/GR EUFORGEN	IPGRI
2.11 80% van de genetische diversiteit van 30% van verwanten van wilde en andere gewassen van socio-economisch en etno-botanisch belang worden in genenbanken opgeslagen 2004 inventarisatie klaar met daarbij aangegeven kennislacunes	ECP/GR EUFORGEN	IPGRI BGCI Botanische tuinen van Kew

Het voorkomen van de verwoesting van habitats en zorgen voor passend habitatmanagement

Hoewel selectieve, gerichte acties voor specifieke plantensoorten of groepen altijd nodig zal zijn, is het voor de meeste planten het beste als de gebieden waar ze voorkomen worden beschermd en beheerd. Beschermd gebieden, van wat voor soort of grootte ook, is de kern voor een succesvolle plantenbeschermingsstrategie.

Het IPA-programma kan hulp bieden bij het aanwijzen van de belangrijkste plantgebieden wat beschermingsmechanismen een goede basis biedt. Voor het behoud van diversiteit en ecologische processen moeten IPAs, zowel binnen als buiten netwerken van beschermd gebieden, actief worden beheerd.

Elk land in Europa heeft zo'n netwerk en ze worden steeds groter. Er zijn internationale afspraken over gemaakt, bv onder de Ramsar Conventie en de EU richtlijnen voor de bescherming van habitats en soorten. Maar geografische verspreidingsgebied en dichtheid van soorten is niet overal hetzelfde – in berggebieden zijn verspreidingsgebieden en soortendichtheid vaak groter dan in laaggelegen delen, omdat daar minder mensen wonen.

Parks for Life (IUCN, 1994) is een Pan-Europese strategie voor een effectief en goed beheerd netwerk van beschermd gebieden in Europa. De strategie wijst er nadrukkelijk op dat zulke gebieden geïntegreerd dienen te worden in regionale planning en doet aanbevelingen voor de ontwikkeling van beleid voor duurzaam gebruik.

Veel zeldzame en bedreigde plantensoorten en habitats komen nog maar sporadisch voor, vooral in de laaggelegen delen van Europa die door de mens intensief worden gebruikt. Als reactie daarop hebben de regionale autoriteiten in Valencia (Spanje) een speciale categorie voor micronatuurgebieden opgesteld die beschermd moeten worden. Deze strategie heeft zoveel succes dat men deze benadering voor heel Europa wil overnemen.

Netwerken van beschermd gebieden

In het ideale geval staan netwerken met elkaar in verbinding door middel van verbindingszones tussen kerngebieden. In belangrijke gebieden kan het nodig zijn habitats te herstellen om dit te bereiken. Hiermee krijgt de versprei-

ding van wilde planten als gevolg van de klimaatverandering meer kans.

Deze benadering om gebieden met elkaar te verbinden komt naar voren in het Pan-Europese Ecologische Netwerk (PEEN) wat weer onderdeel is van de Pan-Europese Biologische en Landschapsdiversiteitsstrategie. De ministers van 54 staten van de UN-ECE (de Economische Commissie voor Europa van de UN) zijn akkoord gegaan met het voorstel om in 2005 een Pan-Europees Ecologisch Netwerk van de grond te hebben. De voltooiing van het Natura 2000 netwerk en het Netwerk van Smaragd zullen hier een grote bijdrage aan leveren.

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties

- Minstens 10 procent van elk van de ecologische regio ter wereld wordt effectief beschermd;
- 50 procent van de belangrijkste plaatsen voor plantendiversiteit op aarde staan onder bescherming;

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn

- E20 EU landen blijven volledige uitvoering geven aan de Habitatrichtlijn en leggen daarbij extra nadruk op de bescherming van de plantensoorten genoemd in bijlage II;
- E21 Derde landen blijven volledige uitvoering geven aan de Conventie van Bern en richten zich daarbij op de aanleg van het Netwerk van Smaragd als belangrijke bijdrage aan het PEEN;
- E22 Samenwerking tussen degenen die zich bezighouden met de selectie van Natura 2000 gebieden, gebieden voor het

Netwerk van Smaragd en IPAs wordt aangemoedigd;

- E23 Er wordt vaart gezet achter de integratie van de Habitatrichtlijn in nationale wetgeving waar dit nog niet is gedaan;
- E24 De plantensoorten in bijlage II en de habitatgebieden in bijlage I van de Habitatrichtlijn worden te zijner tijd opnieuw bekeken, vooral in verband met het mogelijk opnemen van cryptogamen;
- E25 Er wordt gekeken in hoeverre de Ramsar Conventie de bescherming van wetlands en waterplanten kan verbeteren en nationale regeringen wordt dringend verzocht van deze mogelijkheid gebruik te maken;
- E26 Beschermingsactiviteiten worden gestart in IPAs die nog geen deel uitmaken van een beschermd ecologisch netwerk;
- E27 Er wordt gekeken in hoeverre de aanbevelingen van het Parks for Life Actieplan kunnen worden opgenomen in nationale acties en programma's;
- E28 Elk land wordt aangemoedigd alle gebieden die onder de IUCN categorieën I-V vallen te beschermen;
- E29 Er worden meer nationale parken aangelegd die onder de IUCN categorieën II vallen en de bescherming van gebieden die in aanmerking kunnen komen voor de categorieën II en V wordt opgevoerd;
- E30 De Parks for Life strategie blijft gelden voor gebieden die nieuw op de werelderfgoedlijst komen en er wordt op gelet dat belangrijke plantgebieden daarin worden meegenomen;
- E31 Er blijft door heel Europa gewerkt worden aan de aanleg van ecologische verbindingszones;
- E32 Er wordt gekeken in hoeverre een aantal natuurgebieden kan worden aangewezen voor het alpine gebied;
- E33 Het idee van de Generalitat Valenciana om micronatuurgebieden veilig te stellen wordt overwogen door andere landen en verder verspreid;
- E34 Elke botanische tuin wordt aangemoedigd actief het beheer en behoud van tenminste een natuurlijk of semi-natuurlijk gebied met belangrijke botanische vegetatie op zich te nemen;
- E35 De nadruk blijft liggen op het juiste beheer van natuurgebieden om zeldzame planten of levensgemeenschappen te beschermen.

Key references

- IUCN Commission on National Parks and Protected Areas (1994) *Parks for Life: Action for Protected Areas in Europe*, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.
- De Klemm C. (1990) *Wild Plant Conservation and the Law*. IUCN Environmental Policy and Law Paper No.24. IUCN, The World Conservation Union.

A microreserve protects rare and threatened endemics from encroaching development, on the Valencian coastline of Spain

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie		Onder leiding van	Bijdragen van
2.12	Alle soorten die ervoor in aanmerking komen volgens de Conventie van Bern worden opgenomen in de EU richtlijnen voor de bescherming van habitats en soorten en het Netwerk van Smaragd met officiële steun van minstens drie nationale regeringen 2003 lijst met alle daarvoor in aanmerking komende soorten is opgesteld 2004 contact gelegd met landen die tot het verspreidingsgebied van deze soorten behoren	Partijen onder de Conventie van Bern	Nationale leden van Planta Europa WWF EPO/DCPO
2.13	Er wordt gewerkt aan het opnemen van alle relevante bedreigde vaatplanten (bomen inclusief), korstmossen en grote paddestoelen in de bijlagen van de Conventie van Bern 2004 feitenlijsten voor alle daarvoor in aanmerking komende korstmossen klaar 2004 feitenlijsten voor alle daarvoor in aanmerking komende vaatplanten (bomen inclusief) en grote paddestoelen klaar	Groepen van plantexperts onder de Conventie van Bern	
2.14	IPAs worden onder de aandacht gebracht en opgenomen in de PEBLDS en nationale actieplannen voor biodiversiteit om bij te dragen aan de internationale ecologische netwerken (zoals het Netwerk van Smaragd, Natura 2000, het Pan-Europese Ecologische Netwerk, Ramsargebieden etc)	Plantlife International	Raad van Europa Nationale leden van Planta Europa
2.15	Er wordt een programma op de rails gezet om in geselecteerde plantenbeschermingsgebieden door heel Europa de doelmatigheid van huidige beheersregimes te evalueren waarna aanbevelingen worden verspreid	IUCN WCPA	
2.16	In minstens vijf landen worden bestaande initiatieven voor het vergroten van de biodiversiteit van wilde planten in en rond stedelijk gebieden opnieuw bekeken	Groep voor stedelijke gebieden van MAB-UNESCO	
2.17	Planta Europa zal partners steunen in het verdedigen van bedreigde, voor plantenbescherming belangrijke stukken grond 2004 een werkstrategie wordt opgesteld 2004 de relevante procedures worden binnen het netwerk van Planta Europa naar voren gebracht	Het secretariaat van Planta Europa	Birdlife WWF-EPO Conventie van Bern Nationale leden van Planta Europa
2.18	Praktijkprogramma's voor micronatuurgebieden worden vastgesteld en in minstens twee regionale proefgebieden ten uitvoer gebracht 2004 de resultaten van de praktijkprogramma's worden verspreid in andere proefgebieden	Generalitat Valenciana	Nationale leden van Planta Europa

Het aanpakken van milieuvervuiling, waaronder vervuiling van water

De door de mens veroorzaakte klimaatsverandering is al in volle gang en heeft grote gevolgen voor onze planeet en plantengroei. De aarde is inmiddels 0,6° C warmer dan honderd jaar geleden. De uitstoot van broeikasgassen is groter dan onze natuurlijke systemen (bossen, veengronden en de zeeën) kunnen verwerken.

Deze systemen worden bovendien direct bedreigd door de mens. De klimaatruimte is zich voor veel planten aan het veranderen en moeten beleid en beheer ervoor zorgen dat ze op natuurlijke wijze kunnen migreren of zich kunnen aanpassen. Alle planten hebben mineralen nodig om te groeien maar een overdaad aan mineralen door overmatig kunst-

mestgebruik, afvallozingen en de uitstoot van gassen door het verkeer tast zowel planten aan als het hele milieu. Deze overdaad wordt aangeduid als eutrofiering en vormt in heel Europa een groot probleem. Bepaalde groepen planten zoals waterplanten en korstmossen zijn er bijzonder gevoelig voor. De kaderrichtlijn voor water van de EU kan een krachtig instrument zijn waarmee de ecologische kwaliteit van het water in de stroomgebieden van de EU landen en de kandidaat-landen kan worden gegarandeerd.

Lichens, indicators of air quality, are often the first organisms to disappear when air quality declines

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

Key references

- European Commission (2002) Water Framework Directive. Tap into it.
- European Commission (2002) Water Framework Directive. Water is Life. <<http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework>>
- Harrison, P.A., et al. (eds.) (2001) Climate change and nature conservation in Britain and Ireland - Modelling natural resources responses to climate change (the MONARCH project). UKCIP Technical Report, Oxford. (and references therein)
- IPCC (2001) Climate change 2001: The Scientific Basis. Summary for Policy Makers. Shanghai draft (21/01/01), Intergovernmental Panel for Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge.
- Duckworth, J., et al (in press) Junk Food for Plants: How Nutrient Pollution is Threatening Britain's Wild Flora. PLANTLIFE, London, UK

Wetlands can provide a natural mechanism to improve water quality

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

Onder leiding van

Bijdragen van

2.19	Er wordt steun verleend aan/ opgeroepen tot nationale strategieën voor water in elk Europees land waarbij de nadruk ligt op het belang van een goede kwaliteit van het water voor het milieu
2.20	Er wordt steun verleend aan/ opgeroepen tot het opnemen van de kaderrichtlijn voor water in nationale regelgeving met ecologisch zinvolle doelen voor de kwaliteit van water op de lange termijn

Nationale leden van
Planta Europa

Nationale leden van
Planta Europa

Het bestrijden van het ecologisch gevaar veroorzaakt door de invasie van uitheemse soorten.

De toenemende verspreiding van niet-inheemse soorten wordt erkend als een groot gevaar voor de diversiteit aan planten, habitats en ecosystemen en dus ook voor de voedselproductie en de gezondheid van de mens.

In het noorden van Europa grenzend aan de Noord-Atlantische Oceaan vormt de invasie van rododendronstruiken (*Rhododendron ponticum*) een bedreiging voor de inheemse eikenbossen; in het noorden en het noord-oosten van Europa bedreigen *Crassula helmsii* en andere uitheemse waterplanten de flora van de vaak toch al schaarse zoetwaterhabitats en grote delen van de Middellandse Zeekust worden overgenomen door de kleine vijg, *Carpobrotus edulis*.

De IUCN heeft een belangrijk uitgangspunt opgesteld dat hier als leidraad kan dienen: het introduceren van uitheemse soorten moet worden tegengegaan. Dat is de goedkoopste optie die de meeste voorkeur heeft en die verdient dan ook de hoogste prioriteit.

Onder de Conventie van Bern stelt de Raad van Europa nu in het kader van het Biodiversiteitsverdrag een Europese strategie op, die de invasie van uitheemse soorten moet tegengaan. Het mondiale programma tegen de verspreiding van uitheemse soorten (Global Invasive Species Programme) stelt maatregelen voor zodat de invasie van problematische soorten voorspeld, voorkomen en bestreden kan worden, zoals:

- Betere voorlichting zodat iedereen zich meer bewust wordt van het gevaar van deze soorten
- Goede risicoanalyse van deze soorten en de manier waarop ze zich verspreiden
- Het opstellen van strenge gedragscodes
- Te zorgen voor goede juridische en institutionele bestrijdingsmechanismen

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties

- Er komen beheersplannen voor minstens 100 uitheemse soorten die een bedreiging vormen voor planten, levensgemeenschappen en bijbehorende habitats en ecosystemen;

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn:

- E36 Er komt een kader van institutionele, beleids- en juridische mechanismen, waarmee de invasie van uitheemse soorten kan worden bestreden.

Key references

- McNeely, J.A. et al. (eds.) (2001). A Global Strategy on Invasive Alien Species. IUCN Gland, Switzerland, and Cambridge UK in collaboration with the Global Invasive Species Programme.

Crassula helmsii, an invasive species from the southern hemisphere which smothers native flora of European freshwater habitats

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

		Onder leiding van	Bijdragen van
2.21	De meest recente informatie over invasieve soorten wordt beschikbaar gesteld aan de relevante doelgroepen 2004 nationale lijsten van invasieve soorten zijn opgesteld en eventueel gepubliceerd in minstens 90% van de landen die lid zijn van Planta Europa 2004 alle relevante informatie is op de site gezet van het Global Invasive Species Programme 2006 een lijst wordt gepubliceerd van invasieve soorten in Europa met verspreiding en negatieve ecologische en economische effecten 2006 feitenlijsten worden gepubliceerd met informatie over bestrijdingsmaatregelen voor de 100 meest schadelijke invasieve soorten	Groep van specialisten op het gebied van invasieve soorten van de IUCN	GISP EU DGXII project Botanisch instituut Pruhonice
2.22	In 25% van de Europese landen worden er beleids-, institutionele en wettelijke kaders vastgesteld voor de bestrijding van invasieve soorten	Groep van specialisten op het gebied van invasieve soorten van de IUCN	Raad van Europa

3. HET DUURZAAM GEBRUIKEN VAN DE DIVERSITEIT AAN PLANTENSOORTEN

Het duurzaam gebruik van diversiteit is een van de drie hoofddoelstellingen van het Biodiversiteitsverdrag, maar heeft in Europa minder aandacht gekregen dan in andere regio, waar mensen afhankelijker zijn van wilde soorten voor hun bestaanszekerheid.

Toch worden ook in Europa wilde planten die economisch van waarde zijn, verzameld, paddenstoelen voor de keuken bijvoorbeeld, bollen voor de handel in siergewassen en planten voor medicinaal gebruik. In Europa worden meer dan 2000 soorten medicinale en aromatische plantengroepen verhandeld, twee-derde daarvan zijn inheemse soorten. Ongeveer 90% daarvan wordt nog steeds in het wild gezocht. Het kweken van deze soorten is duurder, tenzij ze in het wild heel zeldzaam zijn. Ongeveer 70.000 ha land wordt gebruikt voor het verbouwen van zo'n 130-140 soorten medicinale en aromatische planten.

Volgens TRAFFIC International (1996, 1998) voltrekt zich in Europa een soort kruidenrenaissance: het gebruik van medicinale planten is het laatste decennium verdubbeld. Vooral in Albanië, Bulgarije, Turkije, Hongarije en Spanje worden planten nog steeds in het wild geplukt. Meestal door de plaatselijke bevolking, vrouwen en kinderen vaak, voor wie dit een extra bron van inkomsten is.

Er is meer informatie nodig om er achter te komen of dit plukken van medicinale en wilde planten in het wild duurzaam is. Aangezien er in sommige delen van Europa duidelijke tekenen zijn van overmatig gebruik is het belangrijk dat er een manier gevonden wordt om deze natuurlijke rijkdom duurzaam te beheren.

Gemeenschappen die gebruik maken van wilde planten hebben vaak een rijke en unieke kennis van deze natuurlijke rijkdommen, die ook bewaard dient te worden.

Veen is ook zo'n kwetsbare natuurproduct. Zeer gewild door plantenkwekers als groeimedium. De afgelopen 30 jaar zijn veenhabitats gedickeerd. Europese inspanningen zijn nodig om onze afhankelijkheid van veen terug te draaien, om de beste veengronden te redden en te investeren in alternatieve groeimedia voor de tuinbouw.

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties

- Internationale handel mag geen bedreiging vormen voor wilde plantensoorten;
- 30 procent van plantaardige producten wordt betrokken uit duurzaam beheerde bronnen
- wordt een halt toegeroepen aan de achteruitgang van planten en de bijbehorende plaatselijke kennis, innovatie en praktijken die zorgen voor een duurzaam inkomen, plaatselijke voedselzekerheid en gezondheidszorg;

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn:

E37 nationale programma's worden opgesteld om de oogst en handel van in het wild groeiende planten en paddenstoelen in de gaten te houden en waar nodig te reguleren om te zorgen voor duurzaam gebruik.

BOB GIBBONS/WOODFALL WILD IMAGES

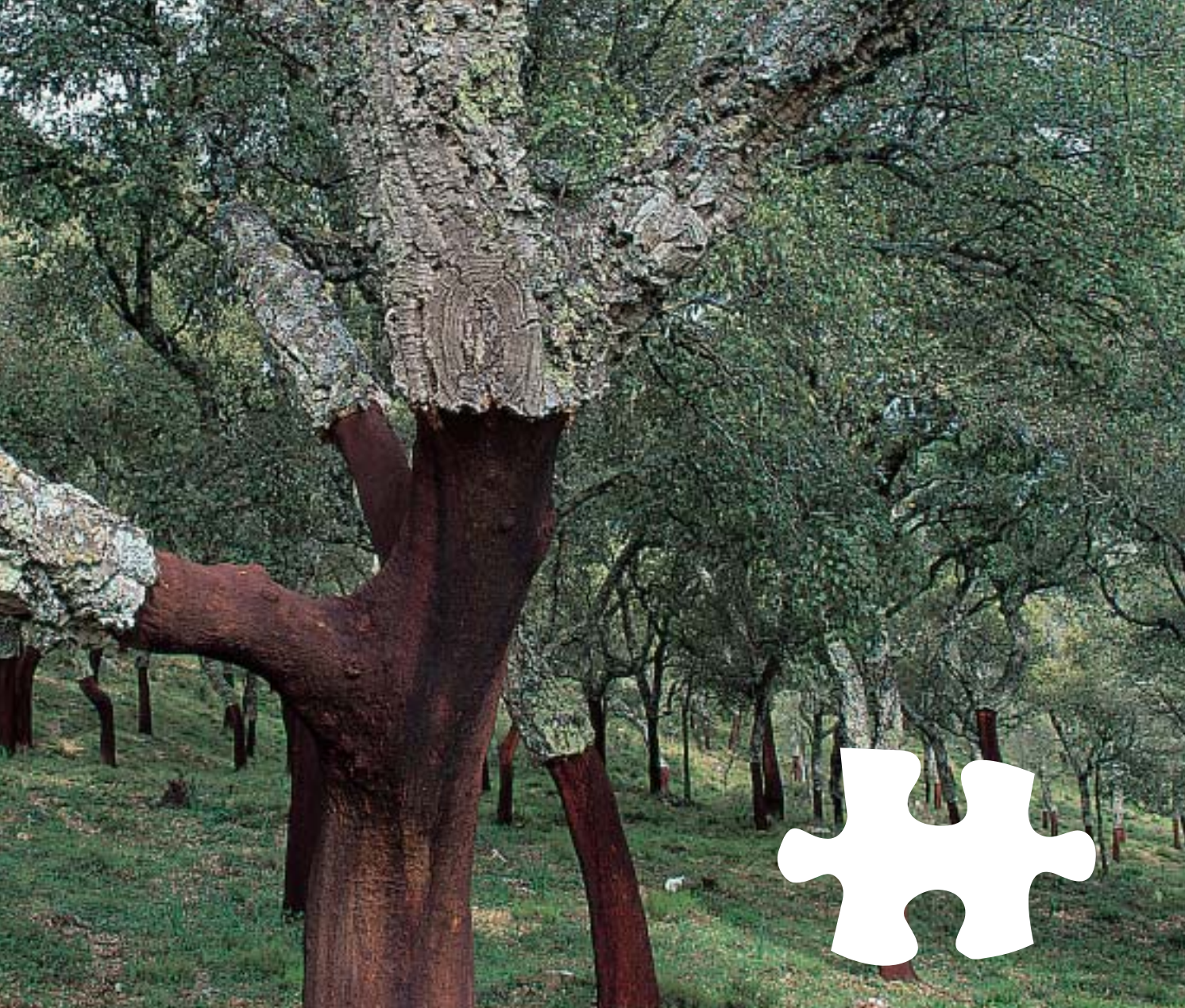
BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

A European medicinal plant, *Arnica montana*, used for the relief of bruising. The species is threatened in the wild.

Key references

- Jenkins, M. and Oldfield, S. (1992) Wild Plants in Trade. TRAFFIC International, Cambridge, UK.
- Lange, D. (1998) Europe's Medicinal and Aromatic plants: their use, trade and conservation. A TRAFFIC Network report. TRAFFIC Europe, WWF.

Cork from *Quercus suber*, as here in Andalusia, Spain, is harvested sustainably. This important income for rural communities is currently threatened by the increased use of plastic 'corks'

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

Onder leiding van

Bijdragen van

- 3.1 De beste praktijken voor de bescherming en het duurzaam gebruik van medicinale (en andere economisch belangrijke) planten worden aangewezen en onder de aandacht van beleidsmakers gebracht
2004 evaluatie van studies en ander relevant materiaal voltooid
Synthese van literatuur over beste praktijken voor de bescherming en het duurzaam gebruik van planten in Europa voltooid en onder de aandacht van de beleidsmakers gebracht.

WWF
TRAFFIC

FFI
Nationale leden van
Planta Europa

4. HET BEVORDEREN VAN KENNIS EN BEWUSTWORDING OVER DE DIVERSITEIT AAN PLANTENSOORTEN

Het is vreemd dat, terwijl planten toch van essentieel belang zijn, de noodzaak van plantenbescherming zo weinig wordt ingezien. Een gericht programma om de kennis en bewustwording daaromtrent te bevorderen is nodig om het belang van wilde planten en de situatie waar ze zich nu in bevinden onder de aandacht te brengen en om wat te doen aan de algemene houding en het gedrag van mensen.

Terwijl alle belangrijke internationale verdragen en nationale en regionale beschermingsstrategieën vandaag de dag met recht het belang van algemene voorlichting over het milieu benadrukken om milieuverantwoord burgerschap te bevorderen, is er toch meer aandacht nodig voor het specifieke belang van wilde planten en de zaken waardoor ze worden beïnvloed.

Bewustwording brengt zaken omtrent planten-diversiteit onder de aandacht van belangrijke doelgroepen die op plaatsen zitten waar ze er iets aan kunnen doen. Voorlichting is iets waardoor mensen geïnformeerd en gemotiveerd worden zodat ze plantenbescherming kunnen gaan steunen niet alleen door hun leefstijl te veranderen maar ook door veranderingen te bevorderen van de manier waarop instituten, bedrijven en regeringen te werk gaan.

Bewustwording alleen is echter niet genoeg. Het leidt alleen tot bescherming als interesse vertaald wordt in actie. Voorlichtingsprogramma's zijn daarom noodzakelijk om invloed uit te oefenen op de formele lessenspakketten op scholen en universiteiten en ook op het werk van nationale parken, musea en botanische tuinen. Botanische tuinen nemen in deze een belangrijke plaats in: zij zijn bij uitstek geschikt om de kennis en bewustwording over plantendiversiteit te bevorderen.

Het zou het mooist zijn als er een communicatie-, voorlichtings- en bewustwordingsstrategie zou worden opgesteld voor veel van de streefdoelen van de Europese strategie voor de bescherming van planten, omdat het bevorderen van de bewustwording iets is wat de afzonderlijke doelen overstijgt. Maar er is meer geld nodig om de capaciteit van instituten te vergroten om dit belangrijke werk uit te voeren.

Plantlife's County Flowers project aims to raise awareness of wild-plant conservation amongst the public of the UK by asking them to vote for a wild flower emblem representing their local area at www.plantlife.org.uk

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties

- Het belang van plantendiversiteit en de noodzaak deze te beschermen worden opgenomen in communicatie-, voorlichtings- en bewustwordingsprogramma's

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn:

- E38 op botanische instituten worden voorlichtings- en bewustwordingsprogramma's ondersteund over zaken die met plantenbescherming te maken hebben (programma's van botanische tuinen bijvoorbeeld en van musea van natuurlijke historie);
- E39 er wordt direct contact gezocht met terreinbeheerders om ze te helpen de schade aan wilde planten zo klein mogelijk te houden (door bijvoorbeeld het gebruik van herbiciden terug te brengen);
- E40 initiatieven worden ondersteund om de mensen grotere waardering bij te brengen voor de diversiteit aan planten en ze te laten inzien dat de schade voor het milieu aanzienlijk is als steeds meer open ruimten worden bebouwd;
- E41 het belang wordt benadrukt van plaatselijke genetische variatiepatronen voor de bescherming van planten, en het herstel van landschap en habitats.

Key references

- Cheney, J. et al. (eds.) (2000) Action Plan for Botanic Gardens in the European Union. National Botanic Garden of Belgium for BCGI. Universa, Wetteren.

Young conservationists in Spain helping with reintroduction of native species

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie		Onder leiding van	Bijdragen van
4.1	Er wordt een gezamenlijke campagne gevoerd voor het behoud van wilde planten door leden van Planta Europa 2004 campagne opgezet 2004 informatie over 10 belangrijkste prioriteiten voorbereid 2004 feitenlijsten van de Raad van Europa met daarop de 50 soortengroepen die het hardst achteruit gaan (zie 2.2) bijgewerkt en gepubliceerd	Raad van Europa	Nationale leden van Planta Europa
4.2	Er komt een rapport over de huidige stand van zaken met betrekking tot plantenbescherming in het nationale hoger en lager onderwijs van alle Europese staten met aanbevelingen voor ontwikkeling	BGCI en IAGB (Consortium van Europese botanische tuinen)	Onderwijsgroep van de IUCN Raad van Europa
4.3	Er wordt steun verleend aan het netwerk van plantenbeschermers met betrekking tot het plannen en beheren van communicatie naar doelgroepen, waaronder training en telefonisch advies	IUCN, CEC	

5. HET OPBOUWEN VAN CAPACITEIT VOOR DE BESCHERMING VAN DE DIVERSITEIT AAN PLANTENSOORTEN

Maatregelen voor plantenbescherming zijn afhankelijk van de capaciteit die beschikbaar is om ze uit te voeren. In de botanische wereld is deze capaciteit begrensd en onevenredig verdeeld.

Plantenbescherming vereist mensen met een breed scala aan vaardigheden en kennis met betrekking tot taxonomie, veldbotanie, etnobotanie, ecologie, campagnevoeren enzovoort. Hoewel veel mensen plantenbescherming steunen en eraan bijdragen, zijn er maar enkelen die er daadwerkelijk hun werk van hebben gemaakt. Gelukkig kent Europa een lange traditie van natuurliefhebbers die ook vaak lid zijn van botanische verenigingen, die op hun beurt weer het werk van professionals kunnen steunen en aanvullen. Zo zijn er bijvoorbeeld in Zweden 250 'florabeschermers' die op 1300 terreinen 150 soorten helpen beschermen. Dit soort bronnen dient te worden gevoed en uitgebreid en is er een Europees overzicht nodig van de beschikbare capaciteit en expertise.

Er zijn nog maar weinig universiteiten die een aparte botanieafdeling hebben, waar taxonomie wordt onderwezen, en zo is het gebrek aan taxonomische expertise een groot probleem geworden. In voormalige communistische landen was vaak een goede botanische infrastructuur en werd traditionele botanie ondersteund, maar dat is nu allemaal minder geworden door gebrek aan geld en middelen. De arbeidsbevolking met taxonomische kennis is aan het vergrijzen, de infrastructuur en opleidingen worden verwaarloosd. Het is ironisch dat de expertise die nodig is voor de identificatie en classificatie van planten en dieren, juist nu aan het verdwijnen is. Precies op het moment dat het wezenlijk belang van het behoud van biodiversiteit, die niet zonder deze expertise kan, steeds meer wordt erkend. Dit probleem wordt 'het taxonomisch struikelblok' genoemd en wordt nu aangepakt door middel van het 'mondiale taxonomische initiatief' van het CBD.

Plantlife, de Britse liefdadigheidsvereniging voor het behoud van wilde planten is een van de weinige instituten die speciaal voor het beschermen van planten zijn opgezet. De effectieve uitvoering van de Europese Plantenbeschermingsstrategie hangt af van de ontwikkeling van de juiste organisatorische infrastructuur die opgeleide mensen moet helpen te werken met de juiste faciliteiten.

Geld is altijd een beperkende factor bij plantenbescherming, omdat het belang ervan niet voldoende wordt ingezien en dat geldt vooral internationale samenwerking. Voor het uitvoe-

ren van een gecoördineerde en effectieve plantenbeschermingsstrategie in Europa, waar landen steeds meer gaan samenwerken in multilateraal verband, is aanzienlijk meer geld nodig en moeten bestaande fondsen beter worden beheerd.

Mondiale strategie voor de bescherming van planten

Streefdoelen aangenomen tijdens de zesde zitting van de Conference of the Parties

- Het aantal opgeleide mensen dat met de juiste faciliteiten aan plantenbescherming en aanverwante zaken kan werken wordt naar nationale behoefte uitgebreid, om de streefdoelen van deze strategie te bereiken;
- Op nationaal, regionaal en internationaal niveau worden netwerken voor plantenbeschermingsactiviteiten opgezet of versterkt.

Voorstellen voor Europese acties voor de lange termijn:

- E42 per land wordt de plantenbeschermingscapaciteit in kaart gebracht, mede gelet op het aantal taxonomen, veldbiologen, ecologen, etnobotanische specialisten, plantenbeschermers, specialisten op het gebied van zaadbiologie, tuinbouw, plantgenetica, voorstanders van plantenbescherming, campagnevoerders en milieujuristen;
- E43 in elk land wordt de botanische kennis van officiële beschermingsinstituten (zowel gouvernementele als niet-gouvernementele) die een bijdrage leveren aan plantenbescherming, opnieuw bekeken;
- E44 de beoordelingen worden gebruikt om samenwerking en het delen van kennis tussen landen en in subsidieaanvragen te bevorderen;

Key references

- American Museum of Natural History (1999). The Global Taxonomy Initiative: Using Systematic Inventories to Meet Country and Regional Needs. New York: Center for Biodiversity and Conservation, American Museum of Natural History (findings of the DIVERSITAS/Systematics Agenda 2000 International Workshop September 17-18, 1998).
- CBD website (<http://www.biodiv.org>) The Global Taxonomy Initiative.

The tradition of research and training in the field is essential to building capacity for plant conservation

Streefdoelen voor een Europese plantenbeschermingsstrategie

Onder leiding van

Bijdragen van

5.1	In elk Europees land wordt het aantal werkende taxonomen met 25% verhoogd 2004 de Europese capaciteit aan taxonomische expertise wordt geïnventariseerd en gerapporteerd 2005 de behoeften worden aan nationale regeringen en relevante instituten duidelijk gemaakt		Nationale leden van Planta Europa
5.2	Er worden actieve samenwerkingsverbanden opgezet met netwerken gespecialiseerd in terreinbeheer om het belang van een cursus te onderstrepen voor landeigenaren met terreinen die voor de bescherming van planten belangrijk zijn	BGCI en IAGB (Consortium van Europese botanische tuinen)	IUCN WCPA Secretariaat van Planta Europa
5.3	Alle streefdoelen van de Europese plantenbeschermingsstrategie worden door passend onderzoek ondersteund 2003 voor elk streefdoel wordt de onderzoeksbehoefte gedefinieerd; 2003 strategieën worden voorgelegd aan onderzoeksinstituten etc. 2004 onderzoekspartners worden gezocht of toegewezen 2004 waar nodig worden samenwerkingsovereenkomsten afgesloten	Alle leidende organisaties	Nationale leden van Planta Europa
5.4	Het aantal vrijwilligers die plantengroepen in kaart brengen wordt met 25% verhoogd 2004 de huidige bijdrage van vrijwilligers aan het vastleggen van plantensoorten wordt in kaart gebracht 2004 betrokkenheid wordt bevorderd in nationale plantenbeschermingsprojecten op maat	Nationale leden van Planta Europa	
5.5	De communicatie- en informatie-uitwisseling tussen wetenschappers en plantenbeschermers wordt opgevoerd 2004 er wordt een lijst opgesteld en bijgehouden van Europese plantenspecialisten 2004 er wordt een database opgezet en bijgehouden van projecten en case studies over plantenbescherming 2004 er wordt een communicatie- en informatie-uitwisselingssysteem opgezet voor de Europese plantenbeschermers en het netwerk van Planta Europa	Secretariaat van Planta Europa	Nationale leden van Planta Europa
5.6	De capaciteit van Planta Europa voor effectieve plantenbescherming wordt vergroot 2002 er wordt een netwerk van aanspreekpunten opgezet in 75% van alle Europese landen 2004 er wordt een netwerk van aanspreekpunten opgezet in alle Europese landen 2004 in elk land wordt de capaciteit voor plantenbescherming en de lacunes in kaart gebracht 2007 er worden samenwerkingsprojecten op touw gezet die meer dan 1 miljoen euro voor plantenbescherming genereren	Secretariaat van Planta Europa	Nationale leden van Planta Europa
5.7	Vanaf 2002 worden belangrijke plantenbeschermingsberichten met enige regelmaat aan leden van Planta Europa verspreid	Secretariaat van Planta Europa	Nationale leden van Planta Europa
5.8	De Europese plantenbeschermingsstrategie wordt onderdeel van de Mondiale strategie voor de bescherming van planten 2002 er is met succes gelobbyd op de zesde zitting van de Conference of the Parties 2004 een gezamenlijke benadering voor de ontwikkeling en uitvoering van de Mondiale strategie voor de bescherming van planten is overeengekomen met de belangrijkste internationale netwerken (bijv. Ramsar Bureau, IUCN, Euro-MAB UNESCO, Raad van Europa, FAO, IPGRI)	Secretariaat van Planta Europa	Nationale leden van Planta Europa

BIJLAGE I BELEID EN REGELGEVING VOOR DE INSTANDHOUDING VAN PLANTENSOORTEN

Wereldschaal

- **Het Biodiversiteitsverdrag** is aangenomen in mei 1992. UNCED 1992 Convention on Biological Diversity <<http://www.biodiv.org/>> . Onder biodiversiteit wordt verstaan de verscheidenheid binnen soorten, tussen soorten en van ecosystemen. De doelen van het CBD zijn het behoud van de biodiversiteit, het duurzaam gebruik van de componenten daarvan en het eerlijk delen van de baten uit het gebruik van genetische hulpbronnen.
- **Het Mondiale actieplan voor het behoud en duurzaam gebruik van genetisch plantenmateriaal voor voedsel en landbouw** is aangenomen op de Internationale technische conferentie van de FAO (Leipzig, 1996). Het omvat 20 prioritaire activiteiten, onderverdeeld in vier themavelden: instandhouding en ontwikkeling in situ, instandhouding ex situ, gebruik van plantengenetische hulpbronnen, instituten- & capaciteitsopbouw. <<http://www.fao.org/agap/>>
- **De Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dieren en plantensoorten (CITES) 1973** heeft als doel de commerciële handel in met uitsterven bedreigde soorten te voorkomen. De onder de overeenkomst vallende soorten zijn vermeld in drie bijlagen en voor al die drie bijlagen geldt een ander niveau van handelsbeperking. <<http://www.cites.org/>>
- **De Overeenkomst voor het werelderfgoed van 1972** maakt het mogelijk om voor de cultuur en/of natuur bijzonder waardevolle gebieden aan te wijzen als werelderfgoed en bevordert de internationale samenwerking voor het veiligstellen van deze gebieden. <<http://www.unesco.org/>>
- **De Conventie van waterrijke gebieden van internationale betekenis van 1971** (algemeen bekend als de Ramsar-Conventie) is een internationaal verdrag dat het kader biedt voor nationale maatregelen en internationale samenwerking voor het behoud en het verstandig gebruik van wetlands en de zich daarin bevindende hulpbronnen. Op grond van deze overeenkomst worden wetlands van internationale betekenis aangewezen als Ramsar-gebied en wordt het duurzaam gebruik van wetlands bevorderd. De Ramsar-Conventie biedt een instrument om bij te dragen aan de bescherming van voor wetlands specifieke plantensoorten. <<http://ramsar.org/>>
- **Het UNESCO-programma Mens en biosfeer (MAB) uit de jaren zeventig.** Biosfeerreservaten worden aangewezen als representatieve internationale voorbeelden

van habitats en ecosystemen waar praktisch beheer en onderzoek mogelijk is, met speciale aandacht voor de informatie-uitwisseling tussen alle betrokkenen. <<http://www.unesco.org/mab/>>

Europese schaal

- **Het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 1982** (algemeen bekend als de Conventie van Bern) verplicht de lidstaten van de Raad van Europa ervoor te zorgen dat wilde dier- en plantensoorten en hun habitats behouden blijven. Er wordt speciale aandacht gegeven aan bedreigde en kwetsbare soorten die vermeld zijn in bijlagen. Bijlage I bevat een lijst van alle streng beschermde plantensoorten. Het Permanent comité van de Conventie van Bern neemt nog steeds resoluties en daarmee verband houdende aanbevelingen aan die invulling geven aan de artikelen van de conventie. <<http://www.ecnc.nl/doc/europe/legislat/bernconv.htm>>
- **Het Emerald Network** bestaat uit gebieden van speciaal belang voor de natuurbescherming (ASCI's), gebieden in landen van de Raad van Europa waarin soorten en habitats van Europese betekenis voorkomen. ASCI's worden aangewezen op grond van resolutie I van de Conventie van Bern (1989) en de aanbevelingen 14, 15 en 16. De ontwikkeling van het Network van smaragd in landen van de Raad van Europa helpt bij het voorbereidend werk om te voldoen aan de EU-habitatrichtlijn - zie beneden. <<http://www.nature.coe.int/english/cadres/emerald.htm>>
- **De habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) inzake de instandhouding van de natuurlijke leefmilieus en de wilde flora en fauna** is een instrument van wetgeving dat er tot nu toe vooral op gericht was de EG-lidstaten te verplichten om voor een samenhangend netwerk van speciale beschermingszones (SAC) te zorgen, dat samen met speciale beschermingszones (SPA), aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn, het netwerk Natura 2000 wordt. De selectie van SAC is gebaseerd op de aanwezigheid van soorten en habitats van Europese betekenis die zijn opgesomd in de bijlagen van de richtlijn. Bijlage I bevat een lijst van de habitattypes en Bijlage IIb van de plantensoorten die een gebied in aanmerking doen komen voor de aanwijzing als SAC. Als gebieden eenmaal als SAC zijn aangewezen, moeten ze adequaat worden beschermd en beheerd om de natuurwaarde ervan te

behouden en te verbeteren. De richtlijn voorziet ook in de bescherming van in de lijst opgenomen soorten buiten de aangewezen SAC. <http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/dat/1992/en_392L0043.html>

- **De Pan-Europese biologische en landschapsdiversiteitsstrategie (PEBLDS) uit 1995** voorziet in een kader voor de versterking en uitbouw van bestaande initiatieven en programma's, die bedoeld zijn als een Pan-Europese reactie op het biodiversiteitsverdrag. <<http://www.nature.coe.int/english/cadres/biodiv.htm>> Een belangrijk project voor de instandhouding van plantensoorten dat in het kader van PEBLDS is ontwikkeld, is de realisering van een Pan-Europees ecologisch netwerk (PEEN), bestaande uit kerngebieden, ecologische verbindingzones, bufferzones en renatureringsgebieden. <http://www.strategy-guide.org/at/atl_inde.html>
- **De Biodiversiteitsstrategie van de Europese Gemeenschap** is geïntroduceerd in 2001 en voorziet in een kader voor het ontwikkelen van beleid en instrumenten op communautair niveau teneinde te voldoen aan het Biodiversiteitsverdrag. De strategie streeft derhalve naar anticipatie op en voorkoming en bestrijding van de oorzaken van een significante teruggang of een significant verlies van biodiversiteit aan de bron en is onderverdeeld in acht beleidsgebieden met doelen betreffende de manier waarop dit kan worden bereikt. Biodiversiteitsactieplannen van de EG zijn ontwikkeld voor vier beleidsgebieden: behoud van natuurlijke hulpbronnen, landbouw, visserij en ontwikkeling en economische samenwerking. <<http://biodiversity-chm.eea.eu.int/>>

Nationale initiatieven

- **Nationale strategieën en biodiversiteitsactieplannen (NSBAPS)** zijn of worden momenteel ontwikkeld door alle partijen die het Biodiversiteitsverdrag hebben ondertekend. Ze voorzien in een kader voor maatregelen om tot nationale verplichtingen te komen teneinde het duurzaam gebruik van biodiversiteit te behouden en te bevorderen. (Zie de websites van de desbetreffende ministeries).

BIJLAGE 2 WERKPRINCIPES PLANTA EUROPA

Manier van werken

Het net moet

- gebaseerd zijn op hetgeen al bestaat, in het bijzonder op bestaande organisaties en netwerken,
- taakgericht zijn met een minimum aan bureaucratie
- een echt partnership in de geest van deze richtlijnen vormen
- waar mogelijk geografisch representatief zijn
- gebaseerd zijn op de beginselen van wederzijdse steun en het delen van expertise ten algemene nutte. Tot specifieke, door leden van het netwerk te verrichten taken zal worden besloten door resoluties van Planta Europa die op de conferenties worden aangenomen. In het algemeen dienen deze te resulteren in:
 - een algemeen geaccordeerd pakket taken om het netwerk de capaciteit te geven die het in staat stelt zijn opdracht te vervullen
- bevordering van instandhouding van plantensoorten op Europees niveau
- bevordering van de Europese strategie voor de bescherming van planten en de implementatie daarvan.

Definities en principes

Met betrekking tot de implementatie van de Europese strategie voor de bescherming van planten zijn de volgende definities en principes van toepassing:

- De diversiteit van wilde planten wordt geacht zowel de diversiteit van taxa als de diversiteit van de vegetaties (met inbegrip

van plantengemeenschappen), habitats en cultuurlandschappen te omvatten, voor zover deze van belang zijn voor de instandhouding van plantensoorten.

- Onder wilde planten worden verstaan: alle inheemse (of al lang ingeburgerde en niet invasieve niet inheemse) zaaddragende planten, varens, mossen, levermosses en korstmossen, paddestoelen en algen.
- Onder Europa wordt verstaan: alle lidstaten van de Raad van Europa, Belarus, Bosnië-Herzegovina en de Federale Republiek Joegoslavië.
- De Europese biogeografische regio's zijn de regio's die als zodanig zijn erkend in de EU-habitatrichtlijn en de uitbreiding daarvan tot heel Europa zoals die is besloten door het Permanent comité van de Conventie van Bern ten behoeve van het Netwerk van smaragd (d.w.z. het Alpine, het Anatolisch, het Arctisch, het Atlantisch, het Zwarte-Zee-, het Boreaal, het Continentaal, het Macaronesisch, het Pannonisch, het Steppen- en het Midditerraan gebied).
- De Europese strategie zal worden geïmplementeerd volgens de principes van de ecosysteembenadering van het biodiversiteitsverdrag.
- Voor alle nationale en regionale rode lijsten dienen de meest recente criteria van de IUCN te worden gehanteerd.
- Rode lijsten dienen te worden opgesteld als deel van en basierend op volledige statuslijsten.
- Alle herstelplannen dienen specifieke maatregelen te bevatten voor passend onderzoek, advies, praktische maatregelen, monitoring en partnerships.
- De trekkerorganisaties zijn verantwoordelijk

voor de leiding bij de omzetting van doelen in samenwerking met andere relevante organisaties.

- De trekkerorganisaties dienen een leider aan te stellen als contactpersoon voor het secretariaat van Planta Europa.
- Het secretariaat van Planta Europa zal verslag doen aan het netwerk over de vorderingen bij de implementatie van de strategie.
- Alle activiteiten ter ondersteuning van de implementatie van de strategie dienen Planta Europa te erkennen en gebruik te maken van het logo van Planta Europa in alle publicaties of andere producten.

Financiële principes

In de geest van partnership, zoals boven omschreven, zullen de volgende financiële principes van toepassing zijn:

- Elke aangewezen trekkerorganisatie kan fondsen werven in de naam van Planta Europa, mits het secretariaat is geïnformeerd over haar bedoeling en een exemplaar van het voorstel met de doelgroepen heeft gekregen.
- Zo mogelijk, dienen trekkerorganisaties in dergelijke voorstellen verwachte steun van het secretariaat eerlijk te berekenen.
- Het secretariaat zal ten behoeve van een betere coördinatie het nodige doen om een register bij te houden van al die voorstellen en doelen.
- Tevens zal het secretariaat het nodige doen om in naam van Planta Europa steun te verkrijgen voor de taken en het functioneren van Planta Europa zelf.

Deptford pink *Dianthus armeria*, successfully conserved by the Plantlife/English Nature species recovery programme

BIJLAGE 3 AFKORTINGEN

AOPK ČR	Tsjechisch agentschap voor natuur- en landschapsbescherming	EURO+MED	Database voor Euromediterrane plantendiversiteit)	MCPFE	Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe (ministerconferentie over de bescherming van bossen in Europa)
BGCI	Botanic Gardens Conservation International	EUROPLANT	Europese groep botanische specialisten van de IUCN-SSC	MSC	Marine Stewardship Council (raad voor duurzaam visbeleid)
BRC	Biological Records Centre (CEH, Monks Wood, UK)	FAO	Voedsel- en landbouworganisatie van de Verenigde Naties	NHM	Natural History Museum, UK (natuurhistorisch museum)
CBD	Biodiversiteitsverdrag	FFI	Fauna and Flora International	OPTIMA	Organization of Phyto-taxonomical Investigation of the Mediterranean Area (organisatie voor fyto-taxonomisch onderzoek van het Middellandse-Zee-gebied)
CoE	Raad van Europa	FoE	Friends of the Earth	PEBLDS	Pan European Biological and Landscape Diversity Strategy (Pan-Europese biologische en landschapsdiversiteitsstrategie)
CEH	Centre for Ecology and Hydrology, UK	FSC	Forest Stewardship Council (raad voor goed bosbeheer)	PEEN	Pan European Ecological Network (Pan-Europees ecologisch netwerk)
DCPO	WWF-programma voor de regio Donau/Karpaten	GEF	Global Environment Facility (Wereldmilieufonds)	RDB()	Red Data Book (gevolgd door land)
DfiD	Department for International Development, UK	GISP	Global Invasive Species Programme (mondiaal IUCN-programma voor invasieve soorten)	RBG	Royal Botanic Gardens, Kew, UK
DHKD	Turkse natuurbeschermingsorganisatie	GTI	Global Taxonomy Initiative (mondiaal taxonomie-initiatief van het Biodiversiteitsverdrag)	RBGE	Royal Botanic Gardens Edinburgh, UK
EEA	Europees Milieu Agentschap	IABG	International Association of Botanic Gardens (internationale vereniging van botanische tuinen)	RSPB	Royal Society for the Protection of Birds, UK
EBMI-F	European Biodiversity Monitoring and Indicator Framework (Europees monitoring- en indicatorennetwerk voor biodiversiteit)	IAL	International Association of Lichenology (internationale vereniging voor lichenologie)	SLU	Zweedse landbouwuniversiteit
ECCB	European Committee for the Conservation of Bryophytes (Europees comité voor de bescherming van bryophyten)	IIED	International Institute for Environment and Development (internationaal instituut voor milieu en ontwikkeling)	SSC	Species Survival Commission (IUCN-commissie voor het behoud van soorten)
ECCF	European Council for the Conservation of Fungi (Europese raad voor de bescherming van schimmels)	IOPI	International Organisation for Plant Information (internationale organisatie voor informatie over planten)	TRAFFIC	Trade Records Analysis of Flora and Fauna in Commerce (organisatie voor het onderzoek van de handel in wilde planten en dieren)
ECNC	European Centre for nature Conservation (Europees centrum voor natuurbescherming)	IPGRI	International Plant Genetic Resources Institute (internationaal instituut voor plantengenetische hulpbronnen)	UN-ECE	UN Economic Commission for Europe (economische commissie voor Europa van de VN)
ECP/GR	European Cooperative Programme for Crop Genetic Resourcues Network (Europees samenwerkingsprogramma voor genetische hulpbronnen)	ISTE	Universiteit van Istanbul, faculteit voor farmaceutische botanica	UNEP	United Nations Environment Programme (VN-milieufactschap)
EFNCP	European Forum on nature Conservation and Pastoralism (Europees forum voor natuurbescherming en pastoralisme)	IUCN	International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (internationale unie voor het behoud van natuur en natuurlijke hulpbronnen)	UNESCO	United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation (VN-organisatie voor onderwijs, wetenschap en cultuur)
EIONET	European Information and Observation Network (Europees netwerk voor milieu-informatie en -observatie)	IUCN CEC	IUCN Commission on Education and Communication (IUCN-commissie voor educatie en communicatie)	VIM	Verlag für interaktive Medien
ETC/NCP	European Topic Centre on Nature protection and Biodiversity (Europees themacentrum voor natuurbescherming en biodiversiteit, Frankrijk)	IUCN ERO	IUCN European Regional Office (regionaal kantoor Europa van de IUCN)	WCMC	World Conservation Monitoring Centre (monitoring-centrum van de UNEP)
EU	Europese Unie	JNCC	Joint Nature Conservation Committee (Britse natuurbeschermingsinstantie)	WCPA	World Commission on Protected Areas (IUCN-commissie voor beschermde gebieden)
EUFORGEN	European Forest Genetic Resources Programme (Europees programma voor genetische hulpbronnen in bossen)	MAB	Man and Biosphere Programme (programma Mens en Biosfeer)	WRI	World Resources Institute (Wereld Grondstoffen Instituut)
EUNIS	European Nature Information System (Europees informatie-systeem voor de natuur)			WSL	Zwitsers onderzoeksinstituut voor bos, sneeuw en landschap
				WWF	Wereldnatuurfonds
				WWF-EPO	Europees beleidsbureau van het Wereldnatuurfonds

Traditional reed harvesting demonstrating the sustainable use of natural plant resources

BIJLAGE 4 ORGANISATIES, VERTEGENWOORDIGD OP DE DERDE CONFERENTIE VAN PLANTA EUROPA, TSJECHISCHE REPUBLIEK, 23-28 JUNI 2001

Agencija RS za kolje, Slovenië	Floron Foundation	Poolse academie voor wetenschap en natuur- beheer, Krakau, Polen
AOPK CR, Tsjechisch agentschap voor natuur- en landschapsbescherming	Foundation Territorios Y Paisajes, Spanje	Poolse academie voor wetenschap, botanische tuin, Warschau
Biodiversity Conservation Centre, Moskou, Rusland	Generalidad Valenciana, Spanje	Pronatura
BirdLife International	Icelandic Institute of Natural History	Raad van Europa
Botanic Gardens Conservation International	Institute for Protection of Portugal	RAN, Polair-alpine botanische tuin, Rusland
Botanical Society of the British Isles	Institute of Experimental Botany, Belarus	Regional Environmental Centre for Central and Eastern Europe
Botanisch instituut Kiev, Oekraïne	Institute of Landscape Ecology, Nitra, Slowakije	Royal Dutch Society for Nature Conservation
Botanisch instituut Průhonice, Tsjechië	Institute of Landscape Ecology of the AS, Tsjechië	Royal Society for the Protection of Birds, UK
Botanisch instituut Vilnius, Litouwen	Instituto sup. de Agronomia, Lissabon, Portugal	Scottish Natural Heritage, UK
Botanische tuin, universiteit van Bern	International Plant Genetic Resources Institute	SCHKO Český kras, Tsjechië
Botanische tuin Edinburgh, UK	IUCN European Regional Office	Schweizerische Kommission für die Erhaltung von Wildpflanzen
Botanische tuinen Kew, UK	IUCN Species Survival Commission	Silva Tarouca Research Institute, Tsechië
Botanische tuin (nationale), Oekraïne	I.V.I.A., Valencia, Spanje	Slovak Environmental Agency, Centre for landscape Protection OP
Botanische tuin Valencia	Jagellon Universiteit – Instituut voor botanica, Krakau, Polen	TRAGSA, Madrid, Spanje
Botanisch museum van Oslo, IJsland	Jihoceská Universiteit B.F, Tsjechië	United Nations Environment Programme
Bot. Ústav, Trebon, Tsjechië	Joint Nature Conservation Committee, UK	Universidad Autonoma, Madrid, Spanje
British Lichen Society	Kareluniversiteit, Faculteit Botanica, Tsjechië	Universiteit Lille II – Department of Botany
Bulgarian Swiss Biodiversity Conservation Programme	Koninklijke Belgische Botanische Vereniging	Universiteit van Belgrado – Faculteit Biologie, Servië
Bundesamt für Naturschutz, Duitsland	Landbouwniversiteit, Wroclaw, Polen	Universiteit van Birmingham, UK
Californian Native Plant Society	Latvian Fund for Nature, Letland	Universiteit van Boekarest, Faculteit Biologie, Botanische tuinen, Roemenië
Centre for Cartography of Fauna and Flora, Slovenië	Masaryk Universiteit, Brno, Tsjechië	Universiteit van Bratislava, Prirodovedecká fakulta
Conservatoire Botanique de Brest	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Nederland	UK, Botanic dp., Slowakije
Conservatoire Botanique Nationale Méditerranéen de Porquerolles	Ministerie van milieu, Estland	Universiteit van Palacký, Olomouc, Tsjechië
Countryside Council for Wales	Ministerie van milieu, Kroatië	Universiteit van Reading – Euro + Med Plantbase
CSOP – Tsjechische Natuurbeschermingsbond	Ministerie van milieu, Polen,	Universiteit van Salzburg – Zoologisch Instituut, Oostenrijk
Directorate for Nature Management, Noorwegen	Ministerie van milieu, Tsjechië	Universiteit van Siena – Botanische tuin, Italië
ECCB, Europees comité voor de bescherming van bryophyten	Ministerie van milieu, Turkije	Universiteit van Silezië, Polen
ECCF, Europese raad voor de bescherming van schimmels	Ministerie van milieu, directie natuurlijke hulpbronnen, Rusland	Universiteit van Szeged – Faculteit Botanica en de Botanische Tuin, Hongarije
EC-LNV, Wageningen, Nederland	Ministerie van milieu en landinrichting, Moldavië	Universiteit van Tartu – Instituut voor Botanica, Estland
Education and Information Centre, Bilé Kapratty, Tsjechië	Ministerie van milieu en regionale ontwikkeling, Letland	Universiteit van Trondheim, Noorwegen
Egogestiono S.C.R.L. Plamero, Italië	Ministerie van milieu en ruimtelijke ordening, Macedonië	Universiteit van Utrecht, Botanische Tuinen, Nederland
EKBY, Grieks centrum voor wetlandbiotopen, Thermi	Ministerie van milieu en water, Bulgarije	Universiteit van Zagreb – Landbouwfaculteit – Kroatië
EKO-Agency KOPR, Tsjechië	Moravisch Museum, Tsjechië	Universiteit van Zuid-Bohemen, Tsjechië
English Nature	Muséum National d'Histoire Naturelle, Parijs, Frankrijk	V.I.M. Verlag für interaktive Medien, Duitsland
Environment and Heritage Service, Noord-Ierland, UK	Natural History Museum, Londen, UK	WSL, Zwitsers onderzoeksinstituut voor bos, sneeuw en landschap
Estonian Environmental Protection Institute	Nature Conservation Research Centre, Estland	WWF-UK
ETH Zürich, Zwitserland	North Karelia Regional Environment Centre	
European Topic Centre for Nature and Biodiversity	NP České Švýcarsko, Tsechië	
Europese Commissie, DG Milieu	Parque Natural da Madeira, Madeira, Portugal	
Fauna and Flora International	PLA České Stredohoří, Tsjechië	
Finnish Environment Institute	Planta Europa Secretariaat	
	Plantlife	
	Plantlife International	

PLANTLIFE

PLANTA EUROPA
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Agency for Nature Conservation
and Landscape Protection of the
Czech Republic (AOPK ČR).

DEFRA
Department for
Environment,
Food & Rural Affairs

EURO+MED
PlantBase

IUCN
The World Conservation Union

The Czech Ministry
for the Environment

ArtDatabanken

Further copies of this strategy are available from
Planta Europa Secretariat

c/o Plantlife - The Wild-Plant Conservation Charity
21 Elizabeth Street London SW1W 9RP UK

Tel: +44 (0)20 7808 0100 Fax: +44 (0)20 7730 8377

e-mail: liz.radford@plantlife.org.uk www.plantlife.org.uk www.plantaeuropa.org

Plantlife - The Wild-Plant Conservation Charity is a charitable company limited by guarantee. Registered Charity Number: 1059559
Registered Company Number: 3166339 ISBN: 1 872613 59 4

June 2002

The Planta Europa Network wishes to acknowledge the financial and/or technical support of the following organisations: the Agency for Nature Conservation and Landscape Protection of the Czech Republic (AOPK ČR), BirdLife International, the Bulgarian Swiss Biodiversity Programme, the Council of Europe, the Czech Ministry for the Environment, the Department of Environment, Food and Rural Affairs DEFRA (UK), English Nature, Euro+Med Plantbase, the Finnish Environment Ministry, Species Survival Commission of the World Conservation Union (IUCN), the Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries, Nature Management and Fisheries, Department of Nature Management, (through the PIN/MATRA Funds of the Ministry of Foreign Affairs, the Netherlands), Plantlife, the Royal Academy of Agriculture and Forestry, the Royal Society for the Protection of Birds (RSPB), Scottish Natural Heritage, and the Swedish Species Information Unit at the Swedish University of Agricultural Sciences.